Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 5 | Łódź, Sroda 6 stycznia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ״ז טבת תרצ״ב | № 5

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

א הערצליכען מזל-טוב
ווינשען מיר אונזער פסרוה.-מיטגליד
ה׳ שמחה הובערמאַן
צו דער חתונה פון זיין טאכטער פ־ל.
מרים מיט הערן משה יהודה
ראזענבארג.
מיר ווינשען איהם פיל גליק און דעם
יונגען פאר א גליקליכע צוקונפט.
די פערוואלטונג
פון ציידונגס-פעריקויפער-פאריין.
125

DR. MED.
E. GUTMAN
קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
גדאנסקא 26, טעל. 173-00
נעמט אן פון 11 ביז 12 און פון 4 – 6.

Dr. med. A. MINC
אויגען-קראנקהייטען
זאוואדזקא 9, טעל. 245-98
נעהמט אן פון 1–2 נאכמ און פון 7–8 אווענד

Dr. A. SZMIRGELD
ספעציאליסט פון נערוועןקראנקהייטען
שפראכשטערונגען, (שטאמלען און אנדערע)
היילונג פון שוואך ענטוויקעלטע און שווער-
ערציהבארע קינדער
ul. SRODMIEJSKA Nr. 27
טעלעפאן 151-89 פון 5 ביז 7

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdzielczy w Łodzi, Zawadzka 11

z ogr. odp.

Bilans netto na dzień 1-go stycznia 1932 r.

STAN CZYNNY

Kasa i sumy do dyspozycji		
a) gotówka w kasie	85.931.78	
b) Bank Polski	20.463 99	
c) Bank Gospod. Krajowego	69.602.19	
d) P. K. O.	79.335.10	
e) Banki Nostro	79.577.23	334.910.29
Papiery procentowe własne		31 529.42
Weksle zdyskontowane		450.738 19
„ w proteście		3 917 98
Rachunki bież (sda debet.) zabez.		236.570 43
Różne rachunki		131.552.56
Sumy Przechodnie		5.050.42
Ruchomości		27.261.44
		1.221.530.73
Inkaso w portfelu	615.450.41	
„ u korespondentów	626.282.11	1.241 732 52
Depozyty		78.445 77
		2.541.709 02

STAN BIERNY

Kapitały własne		
udziałowy	153.731.72	
zasobowy	52.783.06	206.514.78
Lokaty		648.606.52
Rachunki bieżące (sda kred.)		77.224 77
Zobowiązania inkasowe		142 189.22
Redyskonto w Banku Gosp.Kraj.		37.983 62
Różne rachunki		88.932.97
Sumy Przechodnie		2 168 08
Odsetki pobrane na rok 1932		5 4[illegible]7.71
Niopodjęta dywidenda z r. 1930		1 390.50
Zysk netto		**11.062.56**
		1.221.530.73
Różni za Inkaso		1.241.732.52
„ za depozyty		78.445.77
		2 541.709.02

Rachunek strat i zysków

WINIEN

Odsetki zapłacone	73.[illegible]68 10
Prowizja zapłacona	122 996.95
Koszty Handlowe	156 938 98
Podatki i świadczenia socjalne	**18.983.22**
Amortyzacja ruchomości	1 650 83
Strata kursowa na papierach proc. własn.	3.214 65
Spisane na eżności	**13.76[illegible].97**
Zysk netto	**11.062,56**
	401 881 26

MA

Odsetki pobrane	143.246 57
Prowizja pobrana	255.344 50
Zwroty na spisane należności w r. 1930	3.290.19
	401 881 26

128

קרן קימת לישראל
בלודז
פילהארמאניע = זאל
נארוטאוויטש 20

היינט, מיטוואך, דעם 6 יאנואר, 8.15 אווענד
גראנדיעזע יובילעאום - אקאדעמיע
(50 יאהר חבת-ציון-בעוועגונג און 30 יאהר קרן-קימת)
מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: דער פעקאיטער העבראישער שריפטשטעלער
א. דרויאנאוו נ״י, משה לימאן און ד״ר טארטאקאווער.
אין קאנצערט-טייל אויסגעפיהרט דורך סאליסטען, כאר און ארקעסטער
פון „הזמיר", אונטער דער לייטונג פון ה׳ יאבלאן
שאפונגען פון מינ-עלסאן, בלאך, הענדעל, זילבערג, נאשעו, סאראסאטע א. א.
בילעטען צום פרייז פון 50 גר ביז 2.50 צו בעקומען אין ביורא פון קק״ל (פיאטרקאווסקא 29)
און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

איינלאדונג.
לאדזער ביר-האלען-בעזיצער און יארלאדייניעס!
מיר האבען דעם כבוד אייך איינצולאדען אויף דער ערשטער
יעהרליכער גענעראל-פערזאמלונג
וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 6-טען יאנואר 1932 אין לאקאל פון פעראיין סאלנא 14 צום ערשטען טערמין 6 א זייגער און צום צווייטען טערמין 8 א זייגער אווענד פינקטליך ביי יעדער צאהל מיטגלידער מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:
1) בעריכטס-טעטיגקייט פון דער צייטווייליגער פערוואלטונג; 2) די בעגייאונג און דאס פאר-לעזען די סטאטוטען; 3) וואהלען פון א פארזיצענדען און אסעסארען; 4) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע; 5) פערשידענעס.
מיט אכטונג
די צייטווייליגע פערוואלטונג.
126

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 62 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, שוויגערפאטער און גרויספאטער
נ״ע משה ב״ר חיים ז״ל פרושיצקי
(לאנגיעהריגער סוחר)
די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, כ״ז טבת תרצ״ב, 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז, פיעטריקאווער 33, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.
139

„שיר" זאל פילהארמאניע „שיר"
נארוטאוויטשא 20
מעטאל = האנדווערקער = צעד. 4 פאלודניאווא 4
דינסטאג, דעם 12 יאנואר, 8.45 אווענד קומט פאר
גראנדיעזער קאנצערט
פון „שיר"-כאר
אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. פליוולישס.
סאליסטען פרל. ס. גראפיוניק (סאפראן) און ה׳ ה. קארן (טענאר)
אין פראגראם: זולצער, שוברט, מענדעלסאן און אנדערע ווי אויך
יודישע פאלקס-לידער
ביים קלאוויר פרל. ל. לאקס
בילעטען פון 75 גר. אן אין פילהארם. קאסע
באמערקונג: די הכנסה איז בעשטימט פאר דער הילפס-קאסע ביים צעד.
„שיר" „שיר"

Samochody
i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis, zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel 189 2[illegible]

מאשין-מצות
ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע,
ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל
און סובארהע קויט קארלסבאד׳ר סיסטעם
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בא-קאנטע און פרישע געבעקסן פון אונזער
איבערגל-בעוואוסטער צוקערביע
נ. ווינבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82

נאך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 62 יאהר אונזער לאנגיעהריגער און חשוב׳ער מתפלל
נ. ע.
משה פרושיצקי
צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 6. יאנואר 1932, 12 א זייגער ביי טאג פון טרויער-הויז, פיעטרי-קאווער 33, ווערען אלע מתפללים געבעטען צו קומען, כדי אפצו-געבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.
הגבאים של החברה חיים, זאכאדניא 42

עת-לבנות וויל נישט אנטיילנעהמען
אין די וואהלען צום ציוניסטישען לאנדעס-קאנגרעס

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש) עת-לבנות האט בעשלאסען נישט צו נעמען קיין אנטייל אין די וואהלען צום ציוניסטישען לאנדעס-קאנגרעס אין פוילען.

די גרופע „על-המשמר" האט פערעפענטליכט אנ'אויפרוף, אז די אנהענגער פון „על-המשמר" זאלען אנשטרענגען אלע כוחות צו דערהאלטען די גאנצקייט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין איצטיגען שווערען מאמענט.

289.057 ארבייטסלאזע אין פוילען

וו א ר ש א, 5 (פאט) לויט די ידיעות פון מלוכהשען ארבייטס-פערמיטלונגס-ביורא זענען דעם 3 יאנואר געווען 289057 רעגיסטרירטע ארבייטסלאזע אין פוילען.

נייע רעגירונג אין יוגאסלאוויע

ב ע ל ג ר א ד, 5 (פאט) דער קעניג האט אונטערגעשריבען די נאמינאציע פון דער נייער רעגירונג. אלס פרעמיער איז ווידער בעשטימט געווארען דער גענ. זיווקאוויטש, אויסערן-מיניסטער איז ווידער געווארען מארינקאוויטש.

ריזיגער דעפיציט אין אמעריקא

וו א ש י נ ג ט א ן. 5 (פאט) דער דעפיציט פון אמעריקא אויפ'ן 31 דעצעמבער בעטרעפט 1254000000 דאלאר. דעם 31 דעצעמבער 1930 האט דער בודזשעט פון אמעריקא ארויסגעוויזען אנ'עודף פון 60 מיליאן דאלאר.

די צאל-מויער
זאל נאך מעהר פערשארפט ווערען

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די פאליטישע קרייזען שמועסט מען, אז די צאל-מויער אין פוילען זאל נאך מעהר פערשארפט ווערען.

ס'וועט ארויסגעגעבען ווערען א פערבאט צו אימפארטירען א גאנצע רייהע נייע ארטיקלען, וועלכע זענען נישט ארומגענומען מיט דער פריערדיגער פעראָרדנונג.

דעפוטאט פון „בעבע" ד"ר ווארינסקי
בעגאנגען זעלבסטמארד אין סיים-האטעל

וו א ר ש א, 5 (פאט) דער דעפוטאט פון „בעבע" טאדעאוש ווארינסקי איז היינט בעגאנגען זעלבסטמארד אין סיים-האטעל. דער פערשטארבענער איז פריהער געווען נאטשאלניק פון אנ'אפטיילונג אין בילדונגס מיניסטעריום.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש) ד"ר ווארינסקי האט געשטאמט פון דער משפחה, וועלכע האבען געגרינדעט דעם „פראלעטאריאט", דאן איז ער געווען אנ'עס'דעק, דא אנ'אפהענגיגער סאציאליסט, א פ.פ.ס. און דאן אריבער צו „בעבע", אין יאהר 1921 ווען ער האט געהערט צו פ. פ. ס. איז ער געווען לאדזער וויצע-פרעזידענט און רעדאקטאר פון „לאדזשאנין". די סיבה פון זעלבסטמארד איז נישט בעקאנט.

געשעהן א נס — רעוומאטיזם איז פערשוואונדען!

רעוומאטיזם, פאדאגרע און עהנליכע קראנקהייטען שטאמען דערפון, וואס עס זאמעלט זיך אן הארנזויער אינ'ם ארגאניזם. הארנזויער בעשטעהט פון נאדעלשפיציגע קרישטאלען, וועלכע בעזעצען זיך אין די מוסקולען, און אין אנדערע גלידער און פערורזאכען א סך מאל ביי די קלענסטע בעוועגונגען שרעקליכע שמערצען. בפרט אין די געלענקען קענען די שארפע קרישטאלען גורם זיין די ערגסטע ליידען און אויס דעם בעטרעפענדען מענש מאכען א קריפעל. אויך ה' א. שבעס, א בלאכאוש אויף לעמבערג, פילסודסקעגא 14, האט א סך יאהרען געליטען שווער אויף רעוומאטיזם. „איך בין שוין עטליכע מאל געווען אין קוראָרט לוביען", שרייבט ער צ. א. „א חוץ דעם האב איך אלע מעגליכע היילמיטעל אויסגעפרובט (דערונטער שמערצהאפטע איינשפריצונגען) אבער דאס האט נישט קיין סך געהאלפען און איך האב שוין לעצטענס נישט געקענט ארבייטען. גראדע-מאלס האט מען מיך אויף טאגאל אויפמערקזאם געמאכט און נאכ'ן בענוצען פונ'ם ערשטען שאכטעל טאגאל איז געשעהען א נס: די שמערצען זענען פולקומען פערשוואונדען און איך קען ווידער ארבייטען". עהנליך בעשטעטיגען טויזענדער מענשען, וועלכע האבען בענוצט טאגאל געגען רעוומאטיזם, פאדאגרע, רייסען אין די געלענקען און איבערים, נערווען און קאפשמערצען, גריפע און עהנליכע קראנקהייטען. אונזערדיך פאר'ן מאגען, הארץ און אנדערע ארגאנען. טאגאל שטילט נישט נאר די שמערצען, נאר איז אויך עוקר מן השורש די קראנקהייטען און לעזט אויף די הארנזויער. דערפאר האט מען מיט טאגאל דערגרייכט איבערראשענדע דערפאלגען אפילו אין פערעלטערטע פאלען ווען אנדערע מיטלען האבען נישט געהאלפען. איבער טויזענדער דאקטוירים פערשרייבען טאגאל, קענט איהר מיט פערטרויען דאס מיטעל קויפען אין אלע אפטייקען. פרובט נאך היינט אויס, פערלאנגט אבער אין אייער אייגענעם אינטערעס ווירקזאמע נאר טאגאל. ס'איז נישט פערהאנען קיין בעסער מיטעל.

פאליטישער פריהשטיק אין ווארשא
ווערט איינגעאָרדענט דורך די אויסלענדישע קארעספאנדענטען

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער קלוב פון דער אויסלענדישער פרעסע אין ווארשא ארדענט איין א גרויסען פאליטישען פריהשטיק אין די זאל'ען פון דער סוחרים-רעסורסע. אויף דעם פריהשטיק וועלען אנוועזענד זיין פרעמיער פריסטאר און אלע איבריגע מיניסטארען, דער דיפלאמאטישער קארפוס, דער סיים- און סענאט-מארשאלקעס, פארשטעהער פון די זשורנאליסטישע ארגאניזאציעס און אלע אויסלענדישע קארעספאנדענטען אין ווארשא.

מינ. זאלעסקי וועט האלטען א גרויסע פאליטישע רעדע.

געשענדעט א יודישען בית-עולם אין האמבורג

ה א מ ב ו ר ג, 5 (פאט) היינט איז דא געשענדעט געווארען דאס יודישע בית-עולם. פאליציי האט ארעסטירט 2 פערברעכער.

בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים
הויבט ווידער אן צו ארבייטען

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מאנטאג הויבט צוריק אן צו ארבייטען די בודזשעט קאמיסיע פון סיים. ס'וועלן בעטראכט ווערען די בודזשעטען פון אויסערן-מיניסטעריום, יוסטיץ-מיניסטעריום און פאסט-מיניסטעריום.

מורא'דיגע גרובען-קאטאסטראפע אין בויטען
14 ארבייטער זאלען האבען אומגעקומען

ק א ט א וו י ץ, 5 (ספ. טעל.) נעכטען ביי נאכט האבען די איינוואוינער פון בויטען אין דער אימגעגענד דערהערט שטארקע הינטעררעדישע אויפרייסען. די דאזיגע אויפרייסען זענען ענטשטאנען דורך דעם, וואס עס האבען זיך אפגעריסען גרויסע שטיין מויערן, וועלכע האבען זיך געפונען 774 מעטער טיף אין דעם קוילען-גרובען „קאר-סטען-צענטרום" הינטער בויטען, אויף דער דייטשער זייט נעבען דער פוילישער גרעניץ. 15 ארבייטער זענען פערשיט געווארען. מ'האט באלד אונטערגענומען אנ'ענערגישע רעטונגס-אקציע. אבער ביז איצט האט זיך איינגעשטעלט ארויסצובעקומען נאר איין לעבעדיגען ארבייטער. די רעטונגס-ארבייטען זענען זעהר בעשווערט, ווייל ס'רייסען זיך כסדר אפ פרישע מויערן, די רעטונגס-מאנשאפטען זענען אין א שטענדיגער געפאהר.

ביז היינט אינדערפריה האט זיך נישט איינגעגעבען אנצובינדען קיין שום קאנטאקט מיט די פערשיטע 14 ארבייטער, מ'קען דעריבער מורא האבען, אז זיי זענען אלע אומגעקומען. ביים ארט פון דער קאטאסטראפע זאמלען זיך הינדערטער מענשען, ס'שפילען זיך אפ הארצרייסענדע סצענעס מצד די פאמיליעס פון די פערשיטע.

דער צוזאמענפאהר פון „אגודת הרבנים"

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש) די פארמיטאג-זיצונג פון רבנים-צוזאמענפאהר איז געפיהרט געווארען אונטער'ן פארזיץ פון הרב לעווין. ס'האבען צוגעשיקט בעגריסונגען דער חפץ חיים און הרב גראדזענסקי.

דער חפץ-חיים פערלאנגט, אז ס'זאלען געמאכט ווערען בעמיהונגען אפצושאפען די פעראָרדנונג וועגען בילדונגס-צענז פאר רבנים און וועגען אפשאפען דעם צוואנגס-זונטאג-רוה.

ס'איז געפיהרט געווארען א ברייטע דיסקוסיע וועגען דעם כאראקטער פון דער אגודת הרבנים, ס'איז בעשלאסען געווארען אויך אנצונעמען אלס מיטגלידער די ראשי הישיבות.

די נאכמיטאג-זיצונג איז געפיהרט געווארען אונטער'ן פארזיץ פון הרב מאַתאַנע. דער סלאנימער רבי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען ישיבות-וועזען אין פוילען און דער וואלקאווישקער רב קאסאווסקי וועגען די קהלות.

דער צוזאמענפאהר איז בעגריסט געווארען דורכ'ן אמעריקאנער רב פרדס אין נאמען פון 400 אמעריקאנער רבנים.

שווערע בעשולדיגונגען געגען פרעזידענט הובער
ס'ווערט געפאדערט צו שטעלען דעם פרעזידענט פאר א מלוכה-טריבונאל

נ י ו - י א ר ק, 5 (ספ. טעל.) פון וואשינגטאן מעלדעט מען, אז דער קאנגרעסמאן פעדען, דער פארזיצער פון דער באנק קאמיסיע האט פארגעווארפען דעם פרעזידענט הובער, אז ער האט פערקויפט אמעריקא דייטשע באנקירען. דער קאנגרעסמאן האט אנגערופען די נעמען פון די באנקירען. דער קאנגרעסמאן פערלאנגט צו שטעלען הובערן פאר'ן מלוכה טריבונאל.

נ י ו - י א ר ק, 5 (ספ. טעל.) ס'הערט זיך בעוויזען בראשיר פון דושאן האניל מיט אויסער-געוועהנליך שווערע בעשולדיגונגען געגען פרעזידענט הובער. דארט ווערט אנגעוויזען, אז דער פרעזידענט האט פארסירט א רייהע שווינדלערישע גריבען-געזעלשאפטען, אזוי זאל הובער האבען געהאנדעלט מיט פיקטיווע אקציעס. הובער האט געזאלט פערדינען מיליאנען ביים צושטעלען לעבענסמיטעל פאר בעלגיען בעת דער מלחמה, צווישען אנדערע פארוואורפען ווערט אויך אנגעוויזען, אז הובער האט ווערבירט 30 טויזענד כינעזער, וועלכע האט טראנספארטירט קיין דרום-אפריקא און זיי געצוואונגען צו ארבייטען אלס קנעכט.

א יודישער יונגערמאן פערמשפט צום טויט
א צווייטער בעקומען 15 יאהר שווערע טורמע אין גראדנער שנעל-געריכט פאר שפיאנאזש

ג ר א ד נ א, 5 (פאט) היינט האט דאס קרייז-געריכט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל אין פראצעס וועגען שפיאנאזש. דער פראצעס איז פארגעקומען אין שנעל-געריכט. איינע פון די בעשולדיגטע משה דאווידאוויטש איז פערמשפט געווארען צום טויט. דער צווייטער פייוועל קארפ אויף 15 יאהר שווערע טורמע. דאווידאוויטש איז שוין אויפגעהאנגען געווארען. ער איז א שניידער.

צו די נייע גרויסע אונרוהען אין אינדיען

אונטען: מאהאטמא גאנדהי, וועלכער איז ארעסטירט געווארען לויט א פעראָרדנונג פון וויצע-קעניג פון אינדיען.

רעכטס: דער פאלאץ פון וויצע-קעניג לארד וועלינגטאן אין ניי-דעלהי, דער צענטער פון דער ענגלישער מאכט אין אינדיען.

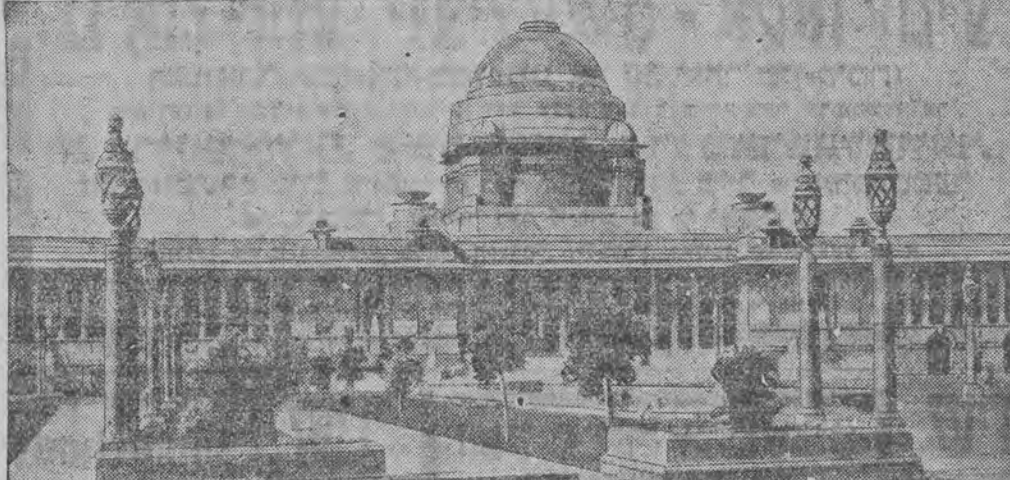

די פליש-הורטאווניקעס
פון גאשטשינסקי דוואר און פאדזשעטשנא 10

מאכען בעקאנט, אז היינט, מיטוואך, ד. 6 יאנואר 1932 צום ערשטען טערמין 5 א זייגער נאכמיטאג און צום צווייטען טערמין 8 אין אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פארזיצער, 3) וואהלען פון א פערוואלטונג, 4) וואהלען פון א רעוויזיאנס-קאמיסיע, 5) פרייע פארשלאגען. אלע מיטגלידער ווערן געבעטען צאהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.
די ת"ת מוד תורה „עץ הדת", קילינסקיעגא 60

מאכט בעקאנט, אז היינט, מיטוואך, ד. 6 טען יאנואר 1932, פינקטליך 6 א זייגער אווענד צום ערשטען טערמין קומט פאר

די אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדען, 3) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוו.-קאמיסיע. 4) טעטיגקייטס-בעריכט פון דער ביזהעריגער פערוואלטונג, 5) פרייע פארשלאגען. ביי א נישט גענוגענדער צאהל מיטגלידער קומט פאר דיזעלבע פערזאמלונג צום צווייטען טערמין זונטאג, דעם 17. יאנואר ד.י. און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאהל מיטגלידער. די פערוואלטונג.

נאר מיטגלידער האבען דאס רעכט צו קומען.

138

די אדוואקאטען האבען ווידער דאס ווארט

אויפ'ן גרויסען „בריסקער" פראצעס

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די היינטיגע זיצונג פון געריכט האָט זיך אָנגעהויבען דערמיט וואָס אַדוו. שורליי האָט איבערגעגעבען דעם געריכט אַ בריף אַלס ענטפער אויפ'ן בריף פון מאַראַטשעווסקין.

דאַן גיט

דער בעשולדיגטער קערניק

אַפּ פאָלגענדע ערקלערונג:

אין נומער 351 פון „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" איז געווען אַנ'ערקלערונג פון פרעסע־רעפערענט ביים רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט קריגער, אין וועלכער ער וואַרפט אָפּ דעם פאָרוואורף וואָס איז איהם געמאַכט געוואָרען, אַז אין מאַי 1926 האָט ער קאָנפיסקירט אין „קורירער פּאָראַנני" אַנ'אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי. ער שטעלט פעסט, אַז די דאָזיגע קאָנפיסקאַטע איז פאַראָרדנט געוואָרען דורך דעם דעמאָלסדיגען אינערן־מיניסטער קערניק.

— די דאָזיגע פעסטשטעלונג פון רעפערענט קריגער, זאָגט דער בעשולדיגטער קערניק, דאַרף מען אויסבעסערען מיט אַזאַ פעסטשטעלונג, אַז אינערן־מיניסטער בין איך געווען אין יאָהר 1923 און נישט אין יאָהר 1926, אין יאָהר 1926 בין איך געווען ביז דער מאַי־איבערקעהערונג אַגראַר־מיניסטער צוערשט אין קאַבינעט פון פּרעמיער סקשינסקי, דאַן אין קאַבינעט פון וויטאָס, אינערן־מיניסטער איז ביז'ן 11. מאַי 1926 געווען וולאַדיסלאַוו ראַטשקעוויטש. דער איצטיגער סענאַט־מאַרשאַלעק, פון 11 מאַי ביז'ן 15. מאַי סטעפאַן סמאַלסקי און פון 15. מאַי געג. מלאָדזשאַנאָווסקי.

דער בריף פון אדוו. שורליי

צום געריכט הויבט זיך אָן פון דער פעסטשטעלונג, אַז ס'איז אָנגעקומען אַ בריף פון אינזש. יענדזשעי מאַראַטשעווסקי, וועלכער איז צוגעלעגט געוואָרען צו די געריכטס־אַקטען, אין דאָזיגען בריף שרייבט דער אינזש. מאַראַטשעווסקי, אַז אַדוו. שורליי איז אָנגעפאַלען אויף איהם אָן שום סיבה מיט'ן ציל צו בעלייזען זיין כבוד. אַדוו. שורליי ענטפערט דערויף: דעם אינזש. מאַראַטשעווסקי האָב איך דערמאָהנט נישט אָהן סיבה, ער איז דעם בריסקער פּראָצעס געווען מעהר ווי אַ בעשולדיגטער, ווייל ער האָט אָפּגעלאַכט פון די בריסקער אַרעסטאַנטען, דאָס האָט מאַראַטשעווסקי געטון אין זיינע אַרטיקלען אין „בזשעשטשוויט", דערביי האָט ער פאַרדינט אין פּראָצעס דערמאָהנט צו ווערען דעמאָלס ווען די פאַרטיידיגונג האָט גערעדט וועגען דער מאָראַל פון דער סאַנאַציע.

דאַגעגען וואָס שייך דעם כבוד, וועגען וועלכען ס'רעדט מאַראַטשעווסקי איז זיכער געשעהען אַ מיספאַרשטענדניש. דעם 26. מאַי 1926 האָט דער געוועזענער מיניסטער זדזשעכאָווסקי איהם אָנגערופען רכילותניק און הער מאַראַטשעווסקי האָט זיך נישט בעליידיגט. דעפּ. ליבערמאַן, וועלכער קען זיכער מאַראַטשעווסקין, האָט געשריבען אַז ער האָט אַ מאַניע צו בעליידיגען און זיין פעדער איז גאַנץ אָפט איינגעטונקט געווען אין בלאָטע. מאַראַטשעווסקי האָט זיך אויך דעמאָלט נישט געפיהלט בעליידיגט.

דער מאַראַטשעווסקי אַלס אָפיציר ווייסט דאָך, אַז אָהן דער ערלעדיגונג פון דעם פאָרוואורף וועגען רכילות, קען מען נישט רעדען וועגען האָנאָר. וואָס שייך אַ פיזישער רעאַקציע, בין איך אויף איהר מסכים. אָבער ווען ס'ווערען אויסגעשלאָסען די בריסקער מעטאָדען: 1) דער אָנפאַל מוז קומען פון פאָרענטפער נישט פון הינטען, אַזוי ווי ס'איז געווען מיט דעפּ. ריבאַרסקי, 2) דער אָנפאַל דאַרף זיין אָהן ברוינינג, שטעקען, אָדער אַנדער בעהאַלטען געוועהר, וועלכע איז בענוצט געוואָרען בעת די אָנפאַלען אויף מאָסטאָוויטשען און נאָוואַטשינסקין, 3) דער אָנפאַל מוז זיין אַ פערזענליכער אָהן דעם אַנטייל פון אַנדערע, ווי ס'איז געווען מיט זדזשעכאָווסקין, פערשטעהט זיך, אַז אויך אין די דאָזיגע בעדינגונגען וויל איך נישט פאַלגען מאַראַטשעווסקי צו אַ פיזישער אָפּרעכנונג, ווייל איך וויל אין איהם נישט אויסראָטען די מורא פאַר'ן געריכט, ווייל שליסליך איז דאָס אויך אַ געוויסער מאָראַלישער פאַקטאָר. דעם סטיל פון ה' מאַראַטשעווסקי אין בעליידיגונגען האָב איך נישט בענוצט, ווייל דאָס איז זיין פריוואַט אייגענטום.

דאַן הויבט אָן זיין רעדע

אדוו. שטערלינג

אַלס ענטפער אויף דער רעפּליק פון פּראָקוראָר גראַבאָווסקי.

ס'איז קיין שום ספק נישט, אַז די פּראָקוראָרען זענען געווען גענוג איינגעהאַלטען, זיי האָבען גערעדט 16 שעה און ס'האָט זיך געקענט אויסדוכטען, אַז די האָבען פאַרגעשטעלט דעם געריכט קלאָר דעם גאַנצען ענין, פּראָקוראָר ראַוזע האָט איבערגעחזרט דעם גאַנצען בעשולדיגונגס־אַקט און פּראַק. גראַבאָווסקי האָט גערעדט זעהר שעהן אָבער איז געגאַנגען אַרום דעם פּראָצעס, ער האָט גאָרנישט אַרויסגעוויזען וואָס האָט געהאַט מיט'ן פּראָצעס אַ צוזאַמענהאַנג.

אויבערער פּראָקוראָר גראַבאָווסקי האָט פערכישופט 2 טעג מיט זיין שעהנער שטים האָבען מיר געהאַט אַ רעדע צו מיינען, אַז ער וועט אַלץ זאָגען, אַ רעפּליק דאַרף נאָר זיין אַנ'ענטפער אויף פּרטים, אין דעם פאַל האָט דער פּראָקוראָר אַזוי ווי געוואָלט וואַרטען אויף דעם וואָס וועט זאָגען די פאַרטיידיגונג און ערשט דעמאָלט צו דעם אָננעהמען אַ שטעלונג.

דאַן שטעלט דער אַדוואָקאַט פעסט, אַז פּראָקוראָר גראַבאָווסקי איז אַ דרייסטער מענש, ער דערמאָהנט די ערקלערונג פון פּראָקוראָר, וועלכער האָט אָנגערופען אַלס אונערהערט דעם זאַץ פון איינעם פון די פאַרטיידיגער, אַז עפּעס אַ פּאָלאַק — וואָס איז איבערגעשיקט געוואָרען אין אַמטליכע קאָנרעגנאַט האָט בעשולדיגט פאַר'ן רוסישען געריכט און דער פּראָקוראָר האָט דאָס אָנגענומען אויף זיין אַדרעס.

דער פּראָקוראָר האָט נישט געקענט זאָגען, ווי אַזוי ער פערקוקט זיך אויף דער

ראָל פון יעדען בעשולדיגטען

ווי אַזוי האָט געזאָלט אויסזעהען דער אַטענטאַט, דאַן לייענט אַדוו. שטערלינג אויסצוגען פון אויפרופען און צירקולאַרען, אויף וועלכע ס'פערופט זיך אין זיין רעפּליק פּראָקוראָר גראַבאָווסקי.

אין אַזאַ מאָמענט, זאָגט דער אַדוואָקאַט, ערב אַ רעוואָלוציע, ווען אַלע מיטלען זענען געווען כשר, רופען גאָר די צירקולאַרען אַרויס די לאָזונג פון „ריינע וואַהלען", און דאָס זאָל זיין אַ רעוואָלוציע, פון דעם זעהט מען, אַז ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען רעגעלמעסיגע, לעגאַלע און עהרליכע וואַהלען אָבער נישט וועגען רעוואָלוציע.

דער פּראָקוראָר גראַבאָווסקי האָט גערעדט וועגען דער גרויסער צאָהל קאָנפיסקירטע געוועהר, וועגען עטליכע הונדערט רעוואָלווערען און ביקסען, אָבער דאָ זענען געשטאַנען עדות, וועלכע האָבען רעפּרעזענטירט די זיכערקייטס־אַבטיילונג אין קראַקאַ, וועלכע האָבען געזאָגט, אַז דעם גרעסטען געוועהר־לאַגער האָט מען געפונען ביי וואַהנהוטן, אָבער וואָס מ'האָט דאָרט געפינען אַ חוץ אַנ'אַלטע שווערד — ווייס קיינער נישט.

דערמאָהנענדיג וועגען די אויפרופען, וועלכע געפינען זיך אין די געריכטס־אַקטען, זאָגט דער אַדוואָקאַט, אַז די שטאַמען אין גרעסטען טייל פון קראַקויער פּאָוויאַט. ס'איז פערהאַן אַזעלכע 11, אַלע זענען געקומען דורך דער פּאָסט אויסער איינער וואָס איז איבערגעשיקט געוואָרען אין אַמטליכע קאָנווערטען, אין די רייהען פון די, וועלכע האָבען פערלאָזען די רייהען פון פּ.פּ.ס. זענען פערהאַן אַזעלכע, וועלכע קענען די טעכניק פון אַרבייט ביי פּ.פּ.ס. און היינט זענען זיי אויסגענוצט געוואָרען, אַז זיי זאָלען אַרויסגעבען פּראָוואָקאַטאָרישע אויפרופען וואָס קאָמפּראָמיטירען די פּ.פּ.ס.

די בעווייזען פון פּראָקוראָר וועגען געוואַלדטאַטען אין דעם פּראָצעס וואָלט איך אָנגערופען דאָס גראָבען אַ גרוב אין וואַסער. זאָל דער הער פּראָקוראָר אויסגראָבען אַ גרוב אין דער ערד, אַריינוואַרפען דאָרט דעם בעשולדיגונגס־אַקט, פערשיטען מיט ערד און צוטרעטען מיט די פיס, זאָל דער בעפרייאונגס־אורטייל זיין דער צלם, וועלכער שטעלט פעסט, אַז די פּוילישע חרפה איז בעגראָבען געוואָרען.

דאַן גיט אָפּ אַ קורצע ערקלערונג אַדוו. שורליי, דער פּראָקוראָר גראַבאָווסקי האָט אין זיין רעפּליק אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז איך זאָל אין מיין רעפּליק האָבען בענוצט אויף זיין אַדרעס די ווערטער „זאָלען מיר זיין עהרליך". אומזיסט האָב איך די דאָזיגע ווערטער געזוכט אין דער סטענאָגראַמע, ווען איך וואָלט די דאָזיגע ווערטער בענוצט וואָלט דאָס געריכט מיך אָפּגעשטעלט, איך האַלט, אַז דער פּראָקוראָר האָט זיך בענוצט מיט דעם געוועהר, כדי אַריינצוטראָגען אין פּראָצעס אַ נייעם מאָמענט, מ'קען גאָרנישט זאָגען וועגען וויטאָס'ן, זאָגט מען כאָטש וועגען זיין אַדוואָקאַט.

דאַן האָבען זעהר קורץ רעפּליקירט די אַדוואָקאַטען שומאַנסקי, לאַנדוי און דאָמבראָווסקי.

דער פּראָצעס איז איבערגעריסען געוואָרען ביז דאָנערשטאַג, ווען ס'וועט דער ערשטער רעדען דעפּ. ליבערמאַן, דער פּראָצעס וועט זיך ענדיגען שבת, דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגען ווערען די קומענדיגע וואָך.

שארפער קאנפליקט צווישען אמעריקא און יאפאן

צוליב דער געשעהעניש מיט'ן אמעריקאנער קאנסול אין מוקדען

יאפאן בעזעצט נייע ערטער אין מאנדזשוריע

ניו־יאָרק, 5. (ספּ. טעל.) צווישען אַמעריקע און יאַפּאַן ענטוויקעלט זיך אַ שאַרפער קאָנפליקט אויפ'ן באָדען פון די געשעהענישען צווישען אַמעריקאַנער קאָנסול און די יאַפּאַנישע זעלנער אין כאַרבין.

דער אַמעריקאַנישער אויסערן־מיניסטער סטימסאָן האָט אַרויסגעשיקט אַ שאַרפע נאָטע קיין טאָקיאָ. סטימסאָן פערלאַנגט, אַז אַמעריקאַ זאָל אָפיציעל איבערגעבעטען ווערען פאַר אַנ'אָנפאַל אויף איהר פאָרשטעהער און בעשטראָפען די שולדיגע זעלנער.

ווי מען מעלדעט פון טאָקיאָ, פיהרט די יאַפּאַנישע רעגירונג אַדורך אַ גענויע אויספאָרשונג וועגען די געשעהענישען אין מוקדען, ביז די אויספאָרשונג וועט נישט פאַרענדיגט ווערען, וועט יאַפּאַן נישט ענטפערן אויף דער אַמעריקאַנער נאָטע. די יאַפּאַנישע רעגירונג גיט זיך אָפּ אַ חשבון, אַז אויב אַמעריקאַ וועט נישט בעקומען קיין סאַטיספאַקציע, קען דער קאָנפליקט ברענגען צו ערנסטע רעזולטאַטען.

דער פּולק. מאַטסו, וועלכער פיהרט די אויספאָרשונג אין מוקדען שרייבט אין זיין ראַפּאָרט, אַז די יאַפּאַנישע זעלנער זענען גאָרנישט שולדיג, ווייל דער אַמעריקאַנער גענעראַל־קאָנסול האָט נישט געוואָלט נאָכקומען די פערפליכטענדע פאָרשריפטען, בישט וועלענדיג זיך לעגיטימירען ביים אַריינפאָהרען אין שטאָט.

דער אַמעריקאַנער קאָנסול האָט געדראָהט מיט אַ רעוואָלווער און די זעלנער האָבען איהם געמוזט ענטוואָפענען.

די גאַסען אַדורכגעמאַרשירט צוויי פולקען בעוואָפענט מיט מאָדערנסטע כלי־זין, פאַר'ן סאָוויעטישען קאָנסולאַט וואָס ווערט געהיטען דורך כינעזיש מיליטער איז ענטשטאַנען אַ שיסעריי, איין פּאָליציאַנט איז דערהרגעט און 9 זענען פערוואונדעט.

טאָקיאָ, 5. (ספּ. טעל.)) דאָס יאַפּאַנישע מיליטער האָט פערנומען דעם פּאָרט הולו־טאַאָ, וואָס ליגט אויף דרום פון טשינג־טשאָ.

לאָנדאָן, 5. (ספּ־ טעל.)) די פּעקינער פּרעסע שרייבט, אַז אין יאַפּאַנישען שטאַב געפינען זיך העכערע פראַנצויזישע אָפיצירען, לויט דער מיינונג פון דער כינעזישער פּרעסע, שטיצט פראַנקרייך די יאַפּאַנישע אַקציעס אין מאַנדזשוריען, ווייל זי וויל שאַכירען סאָוויעט־רוסלאַנד פון דער מזרח־זייט.

לאָנדאָן, 5. (ספּ. טעל.) אין כאַרבין אָרגאַניזירען זיך אַלץ גרעסערע אָפּטיילונגען פון דער רוסישער ווייסער גוואַרדיע. נעכטען זענען איבער

טאָקיאָ, 5. (פּאַט) פון דער לעצטער מינוט מעלדעט מען, אַז דאָס יאַפּאַנישע אויסערן־מיניסטעריום האָט בעאויפטראַגט דעם יאַפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן אויסצודריקען בעדויערען צוליב דעם פאַל מיט'ן אַמעריקאַנער קאָנסול אין כאַרבין.

געשטארבען געוו. רעדאקטאר פון „מאנטשעסטער גארדיען"

איבערגעגעבענער פריינד פון ציוניזם

לאָנדאָן, (יטא) אין עלטער פון 85 יאָר איז אין מאַנטשעסטער געשטאָרבען טשאַרלז פּ. סקאָט, דער געוו. שעף־רעדאַקטאָר און זייט 1929 גענעראַל־דירעקטאָר פון „מאַנטשעסטער גאַרדיען".

אין 1918 האָט דער פערשטאָרבענער מיט איינצעלנע אַנדערע נישט־יודישע פריינד פון ציוניזם געגרינדעט אין מאַנטשעסטער דעם „בריטישען פּאַלעסטינאַ קאָמיטעט" וואָס איז שפּעטער פערוואַנדעלט געוואָרען אין דער „ליגע פאַר דער זיבעטער (א"י) דאָמיניע". דער קאָמיטעט האָט איינצעלנע יאָהר אַרויסגעגעבען אַ ספּעציעלע צייטשריפט, געווידמעט פערשידענע א"י פּראָבלעמען. די צייטשריפט („פּאַלעסטיין") האָט געהאַט אַלס אויפגאַבע צו געווינען די עפענטליכע מיינונג פאַר דעם ציוניסטישען געדאַנק.

אין זיין בוך „געשיכטע פון ציוניזם" האָט וה"ם סאָקאָלאָוו געהאַט געשריבען: „ספּעציעל דאַרף דערמאָהנט ווערען דער נאָמען פון נעסטאָר פון בריטישען זשורנאַליזם, דער רעדאַקטאָר פון „מאַנטשעסטער גאַרדיען" טש. פּ. סקאָט. ער האָט פון די ערשטע טעג אָן געשענקט דעם ציוניסטישען פּראָבלעם זיין פולע אויפמערקזאַמקייט און איז געווען דער איינפלוסרייכער פערמיטלער צווישען די ציוניסטען און די פיהרער פון דער ענגלישער פּאָליטיק. ער און ד"ר ווייצמאַן האָבען געפיהרט געשפּרעכען מיט איינצעלנע פּערזענליכקייטען, וועלכע האָבען געשטאַרקט די ציוניסטישע האָפנונגען".

טשארלז פ. סקאט

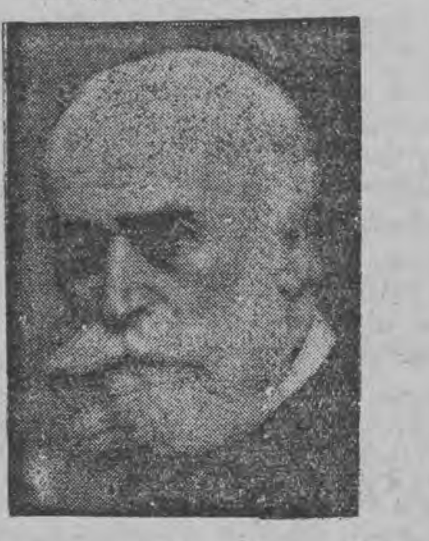

דער עלטסטער ענגלישער זשורנאַליסט, געוו. רעדאַקטאָר פון דער בעקאַנטער ליבעראַלער צייטונג „מאַנטשעסטער גאַרדיאַן".

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג־אָרטאָפּעד

פּאָלודניאָווואַ 9, טעל. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער

אייגענע פּראָטעזאָוניע פון זעמעליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען: וקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער

APOLLO

אָנהייב 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג

היינט — פּרעמיערע!!!

גרויסער קלאַנג־פילם א. נאַמען

מעכטיגע דראַמע אין 10 אַקטען. די הויפּט־ראָלע קרעאירען בעדייטענדע אַמעריקאַנער אַרטיסטען.

„4 שלעפּערס"

נעכסטער פּראָגראַם: „דער מענש, וואָס לאַכט" אין דער הויפּט־ראָל **CONRAD VEIDT**

היינט פּרעמיערע! שפּאַנענדע מייסטערווערק פון בעריהמטען רעזשי **GEORGE HILL** א. ג. און קלאַנג מייסטערווערק **WALLACE BEERY**

„דאָס גרויסע הויז"

גרויסע געזיכטער. דאָס גרויסע לעבען, גרויסע שאָטענס פון מענשליכע נשמות.

אין די הויפּט־ראָלען: **LEWIS STONE, ROBERT MONTGOMERY, LEILA HYAMS**

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע פּראָד. „Paramont" און לאַנד־אַקטואַליטעטען.

פּאָפּולערע פּרייזען פון די פּלעצער.

אָנהויב 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12.30 בייטאָג

דער ... איז גוט בעהייצט.

ל א ד ז
5 יאנואר 1932

„נייער פאלקסבלאט“

ל א ד ז.
5 יאנואר 1932

ה י י נ ט

צוויי יובילעען

ס'איז נישט קיין לייכטע זאך, היינט, ווען יעדער „גמילת חסד“ וכדומה בעטראכט עס אלס זיין הייליגסטען חוב צו קומען יעדען מאנטאג און דאנערשטאג צו דער יודישער געזעלשאפט מיט א גרויסען טאראראם וועגען זיין צוויי-חדשימדיגער, צי איינ-יאהריגער, צי אפילו פינף-יאהריגער עקזיס-טענץ, כדי אויף אזא אופן אויסצושנארען נאך א ביסעל געלד פאר זיך (לײדער געהט עס היינט נישט אנדערש) אבצושאצען געהעריג דעם יובל פון צוויי איינציגארטיגע געשעהענישען אין דער יודישער רענעסאנס. די יודישע עפענטליכע מיינונג איז היינט לײדער שטארק דעמאראליזירט און די פראזע פון די טאנטעגליכע צרות רייסט זיך ארײן אפילו אין די גרעסטע פייערליכקייטען ארום צענדיג כמעט תמיד זייער ניווא.

אבער נישט קוקענדיג דערויף, מוז מען פעסטשטעלען, אז אזא יובל, ווי עס לעבט איהם היינט אדורך דאס יודישע פאלק, חור'ט זיך נישט קיין סך מאל איבער אין דער געשיכטע פון א פאלק.

חבת ציון. א געוואלדיגער אוצר פון זכרונות, פון איינציגארטיגע נאציאנאלע געפיהלען און נא-ציאנאלע לייסטונגען איז פערבינדען מיט דאזיגעןווארט, ס'איז היינט, אין דער צייט פון פראגרע-סירענדיגער קליינשטעטלדיגער פאליטיקאנעריי לײדער כמעט געווארען א מנהג, צו קוקען פון אויבען אראב אויף דער דאזיגער בעוועגונג, וואס איז געווען דער ערשטער שטראהל פון ליכט אין אונזער פינסטערער גלות-עקזיסטענץ.

אבער די דאזיגע פאליטיקאנער און מיט זיי אויך א גרויסער טייל פון פאלק פערגעסען, אז חובבי ציון איז געווען דער ערשטער עטאפ פון א היסטארישען פראצעס, וואס דארף זיך ענדיגען מיט דעם אויפבוי פון א פרייען נאציאנאלען קיום אין א"י. זיי פערגעסען אויך, אז די דאזיגע מיט בלוט דערקעמפטע און מיט טרעהרען בעגאסענע ערשטע פאזיציעס פון נאציאנאלער רענעסאנס זע-נען געווען א רעוואלוציאנערע מאט. וואס דארף געשטעלט ווערען אין איין רייה מיט דעם העלדן-פעריאד און לעבען פון די גרעסטע פעלקער פון דער וועלט. אט וועגען דעם דארפען מיר איצט דערמאנען דעם יודישען פאלק.

דער צווייטער איז דער יובל פון קרן קימת. דרייסיג יאהרען זענען פערגאנגען זינט דער דא-זיגער גרויסער געדאנק פון יודישער רענעסאנס האט זוכה געווען נישט נאר ארויסגעזאגט, נאר אויך פערווירקליכט צו ווערען. איך וואלט געקאנט געהן ווייטער און זאגען — דער גרעסטער געדאנק זינט די צייטען פון תנ"ך. דעם געדאנק „כי לי כל הארץ“, וואס איז מיט פלאמענדיגע אותיות אויסגעקריצט געווארען דורכ'ן יודישען גייסט נאך אין סאמע עלטעסטע צייטען האט דאס קליינטשיגע שוואכע פאלק איבערגעחזר'ט אין יאהר 1901, פערבינדענדיג איהם אינטעגראל מיט זיינע גרעסטע נאציאנאלע האפנונגען און האט איהם טאקי פער-ווירקליכט אין לעבען. און אזוי בעדייט דער קק"ל מיט זיינע שטחים ערד אין א"י און מיט זיין איינ-ציגארטיגער נעץ פון זידלונגען נישט נאר א גע-וואלטיגע קאלאניזאטארישע לייסטונג, נישט נאר אנ'ערשטקלאסיגע נאציאנאלע טאט, נאר אויך דעם אנהויב פון א פראצעס, וואס וועט פון נייעם א רויסשטופען דאס יודישע פאלק אין סאמע פאדער שטען פראנט פון די קולטור-פעלקער פון דער וועלט, געבענדיג איהם די מעגליכקייט צו ערפילען א גרויסע אלגעמיין-מענשליכע מיסיע.

דרייסיג און פופציג יאהר. ס'ארע גצוואל-טיגע עגדערונגען האבען די דאזיגע דרייסיג און פופציג יאהרען מיט זיך געבראכט! פון א שנארער פאלק אהן בעגענווארט און צוקונפט האבען מיר זיך אומגעוואנדעלט אין א שטאלצער נאציע, וואס בויט זיך א ניי לעבען אין איהר אלט לאנד און קאנצענטרירט ארום זיך די אויפמערקזאמקייט פון דער גאנצער וועלט. עס זענען געשאפען געווארען קאלאניזאטארישע פאזיציעס און פערלויף פון די דאזיגע פאר יאהרצעהנדלינגען, וואס קיין שום כח פון דער וועלט וועט זיי נישט בעוויזען אבצו-מעקען און עס איז געשאפען געווארען א פאלקס ארגאניזאציע, וואס ביי אלע איהרע חסרונות און שוואכע זייטען איז זי פארט איין-איינציגארטיגע ערשיינונג פון א „יודישער מדינה אינטערוועגס“. אבער מיר זענען ווייט נאך נישט ביים ציל. געוואלטיג גרויס איז נאך די ארבייט, וואס דארף געמאכט ווערען ביז פון חלום פון די בעסטע צייטען אונז וועט ווערען א ווירקליכקייט פאר אלע.

דר. אריה טארטאקאווער.

דער באנקעט פון ארימעלייט

ארימקייט און בעטלעריי אין ענגלאנד

(קארעספאנדענץ פון לאנדאן)

די יאהרען פון קריג און פון נאך דער מלחמה האבען געלייגט זייער שטארקען שטעמפעל אויפ'ן גאנצען לעבענס-שטייגער פון ענגלאנד. עס זענען פארגעקומען גרויסע ענדערונגען אין אלע געי-וואוינהייטען און טראדיציעס. די ווייהנאכטען זענען שטענדיג געווען אין ענגלאנד דער גרעסטער פיי-ערליכסטער און פרייליכסטער יום-טוב. די טעג פלעגט יעדער ענגלענדער פערברענגען אין ענגן קרייז פון זיין פאמיליע און די פאמיליען-מיטגלי-דער פלעגען זיך דערצו ספעציעל צוזאמענקומען פון די ווייטסטע ערטער פון גרויס-בריטאניען. מען פלעגט קומען צו פאהרען פון אויסטראליע און פון קאנאדע, פון דרום-אפריקע און פון אינדיען. היינט האט ווייהנאכטען פערלוירען זיין אמאליגען גלאנץ. די פערמעגליכע שיכטען פערברענגען די צייט אין די גרויסע רעסטאראנען ביי אנ'אויסערהערטער פער-ווילונג ביי טענץ און שאמפאניער.

פון דעם אמאליגען יום-טוב זענען געבליבען די ארימעלייט. אין דעם יאהר האבען זיי זיך בעוויזען אין א צאהל, וואס קיינער וואלט זיך עס גארנישט געקאנט פארשטעלען. די ארימעלייט זענען ארויס געקראכען פון אלע לעכער און ווינקעלעך. לויט זיי קאן מען דערקענען אלע אומוואנדלונגען, וועלכע עס האט דורכגעמאכט די ענגלישע געזעלשאפט. עס קריכען ארויס ארימע לייט פון דער „פארהיסטארי-שער“ אזוי צו זאגען עפאכע, אפגעריסענע, בלינדע, קאליקעס. דאן ארימע כרייען, אנשטענדיג געקליידע-טע, אין היטען און הענדשקעס. דאס זענען ארימע-לייט פון דער נייער פארמאציע. שאטלענדער אין שווארצע קאסטיומען און ענדליך ארימעלייט פון דער גאר לעצטער צייט. אט געהט א שטייגער אנ-

אנשטענדיג געקליידעטער הער אין א מונדיר פון א געוועזענעם אפיציר. ער דרעהט דאס הענטעל פון א קאטארינקע. נעבען איהם איז א מאסקע געהט א דאמע, אויך אנשטענדיג געקליידעט, זי בעגלייט איהם און זינגט צום אקאמפאנימענט פון דער קא-טארינקע.

לויט די ענגלישע געזעצען געהען זיי נישט ארום בעטלען, נאר זיי פערווילען דאס פובליקום. מיט א געוויסער צייט צוריק זענען צוויי אזעלכע גאסען-קינסטלער געשטעלט געווארען פאר'ן געריכט און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז זיי פערדינען א 10—12 פונט א וואך.

דער קאטערינשטשיק איז געווען אנ'עמע-ריטירטער קאפיטאן, וועלכער האט דורכגעמאכט דעם קריג אין דער ענגלישער ארמיי.

פון די אמאליגע מנהגים זענען געבליבען די גרויסע וואוילטעטיגע מיטאגען, וואס ווערען איינגע-ארדענט דורך גוטהארציגע מענשען. די דאזיגע מיטאגען אונטערשיידען זיך פון די וואוילטעטיגע פעראנשטאלטונגען, וואס ווערען געמאכט אויפ'ן קאנטינענט. בעזונדערס בעריהמט זענען די אזוי-גערופענע באנקעטען, וועלכע ווערען יעהרליך איינ-געארדענט צום אנדענקען פון זייער איניציאטאר, דעם אמאליגען רעדאקטאר פון וואכען-זשורנאל „רייגאלדס ניוס-פייפער“ טאמסאן. די באנקעטען זענען געבויט אויפ'ן פרינציפ, אז די ארימעלייט

זאלען זיך דערביי פיהלען נישט ווי ארימעלייט, וועמען מען טוט א טובה, נאר ווי געסט ביי א רייכען מאהלצייט. דער דאזיגער פרינציפ ווערט הייליג אפגעהיט ביז דעם היינטיגען טאג, הגם טאמסאן איז שוין לאנג געשטארבען, און די צייר-טונג, וועלכע ער האט געגרינדעט האט שוין לאנג געביטען סיי דעם פאנאט, סיי דעם רעדאקטאר, סיי דעם כאראקטער.

דער באנקעט ווערט איינגעארדענט אין איי-נעם פון די גרעסטע לאנדאנער רעסטאראנען. איינ-איינעם מיט די געסט עסען אויך די מיטארבייטער און די לעזער און לעזערינס פון דעם זשורנאל. געסט קומען זיך צונויף אנ'ערך צוויי טויזענד. די געסט האלטען זיך מיט גרויס ווירדע, און ס'איז קיין וואונדער נישט, צווישען זיי זענען פאר-האן זעהר פיל אזעלכע, וואס האבען אין זייער לע-בען געזעהען בעסערע טעג. דא קאן מען זעהן געוועזענע גלחים, אדוואקאטען, אפיצירען און אנ-דערע פארשטעהער פון די מיטעלע און העכערע קלאסען און יעדער פון זיי וואלט געקאנט דער-צעהלען א פערזענליכע דראמע, אין וועלכער עס פיגורירען ווין, פרויען, קארטען, טורמע. צווישען די געסט געפינען זיך נאטירליך נישט ווייניג אזעלכע, וואס שטאמען דירעקט פון דער אונטער-וועלט. אבער, ווי געזאגט, אלע האלטען זיך מיט דער גרעסטער ווירדע און א פרעמדער וואלט גע-קאנט מיינען, אז ער געפינט זיך אויף א גרויס-ארטיגען מיטאג פון לארדען און ליידיס, וועלכע האבען זיך געמאכט דעם שפאס אנצוטון אביסעל אפ-געטראגענע און אויסגעריבענע אנצוגען און קליידער.

ד. ש—י.

מאסען-עקזעקוציע אין טשיקאגא

אויספיהרונג פון טויט-אורטייל איבער 4 מענשען

אין טשיקאגא איז מיט א פאר טאג צוריק אין איין נאכט אויסגעפיהרט געווארען א מאסען-עקזעקוציע: עס זענען אויסגעפיהרט געווארען די טויט-אורטיילען איבער פיר פערברעכערס. דער קאר-רעספאנדענט פון דער „נייער פרייער פרעסע“, וועל-כער איז אנוועזענד געווען ביי דער עקזעקוציע, ברענגט א שוידערליכע בעשרייבונג דערפון.

ארום האלבער נאכט האבען עטליכע הונדערט מענשען ארומגערינגעלט די געפענגעניש פון קרימינאל-געריכט. א שטארקע אפטיילונג פאליציי האט פער-נומען אלע ארייןגאנג און האט קיינעם נישט דורכ-געלאזען אהן בילעטען. צו דער עקזעקוציע זענען צוגעלאזט געווארען אנ'ערך 200 מענשען.

ווי נאר דאס טויער איז געעפענט געווארען, האבען זיך די אלע 200 פערזאן געלאזט אריינלויפען און באלד איז דאס אייזערנע טויער הינטער זיי פערהאקט געווארען.

מיר, דערצעהלט דער קארעספאנדענט, האבען זיך אראפגעלאזט אין א גרויסען קעלער. איבער דער טיר האט געלויכטען א גרויסער קרייץ, וועלכער האט אנגעוויזען דעם אריינגאנג אין דער קירכע, וואס איז פערבונדען מיט דער טורמע. דא אין דער קירכע, אויפ'ן זעלבען ארט, וואו עס שטעהט געווענליך דער אלטאר פאר'ן גלח, איז איצט אוועקגעשטעלט געווארען דער שרעקליכער שווארצער, עלעקטרישער שטוהל, אויף וועלכען עס

האבען געראכטן ענדיגען זייער לעבען די פיר פעראורטיילטע.

איינער פון די פעראורטיילטע, בעל, האט מיט עטליכע מינוט פאר דער עקזעקוציע בעקומען א פאראליזאציע: ער וועט אונטערגעווארפען ווערען א פסיכיאטרישער אונטערזוכונג. זיין מיט בעטיי-ליגטער אין פערברעכען, סוליוואן, וויס ווענען דעם נישט און וועט דאס אויך נישט וויסען: ער וועט שטארבען מיט'ן בעוואוסטזיין, אז בעל איז אומגע-קומען אויפ'ן עלעקטרישען שטוהל, פאר איהם. בעל האט אויסגעגעבען דעם פלאן פון א גרויסע ארעסטאנטען צו דער הרג'ענען דעם דירעקטאר פון דער טורמע און צוויי אויפזעהערס. מען האט איהם בעגנעדיגט. אבער פארמעל קאן די בעגנעדיגונג דורכגעפיהרט ווערען, נאר אויב די פסיכיאטרישע קאמיסיע וועט דאס בעשטעטיגען.

דער שווארצער שטוהל שטעלט מיט זיך פאר א טיפען פאטעל, וואס איז ארומגערינגעלט פון א קאמפליצירטער נעץ עלעקטרישע דראטען, איי-בער וועלכע עס ווערט דורכגעלאזט דער עלעקטרי-שער שטראם דורך'ן קאפ און דעם רעכטען פוס פון פער'משפט'ען.

נעבען דעם שטוהל שטעהט דער וועכטער, ער איז קענטיג שטארק אויפגערעגט. ער דארף א-רויפלעגען אויפ'ן קאפ פון פעראורטיילטען די שווארצע מאסקע און נאכקאנטראלירען, צי דער שטראם פונקציאנירט גוט.

מען ברענגט אריין דעם ארעסטאנט יארדאן. ער געהט אין אנ'אונטערהעמד, אין קאמאשען, אין שווארצע אונטערהויזען, וואס זענען אויסגעשניטען ביי דער רעכטער קני. צום הוילען לייב ווערט צוגעלייגט דער עלעקטראד, וואס בעשטעהט פון א נאסער שוואם. נישט רעדענדיג קיין ווארט זעצט זיך יארדאן אויפ'ן שטוהל. דער וועכטער גיט א סיגנאל, וועלכען קיינער בעמערקט נישט און אין א סעקונדע ארום ווערט געלאזט דער שטראם. די הויט ווערט צוערשט ווי רויז, דאן ווייס. א רגע — און יארדאן ווערט פערוואנדעלט אין הויפען טויט פלייש. דא דערנעבען שטעהט דער טורמע-דאקטאר און דער טורמע-גלח.

מען ברענגט אריין דעם צווייטען פעראור-טיילטען, דעם מערדער פון א באנקיר, ראקא. פונקט אזוי רוהיג ווי יארדאן פערנעהמט ער דעם פלאץ אויפ'ן שטוהל. דער וועכטער נעהמט איהם פאר די הענט, עפענט איהם די פויסטען, כדי זיך צו איבערצייגען, צי האט ער נישט אמאל בעהאל-טען אין די הענט מארפיום אדער קאקאין.

נאך ראקאן געהט סוליוואן און דאן ראקאס חבר קאפעסקו.

די גאנצע כראצעדור פון טויט-שטראף איבער פיר מענשען האט פערנומען 37 מינוט.

פראגען, וואס זענען נוגע די מינדערהייטען

אויף דער נאהענטסטער סעסיע פון פעלקערבונד-ראט

זשענעווע, (יט"א) אויף דעם סדר-היום פון דער נאהענטסטער סעסיע פון ראט פון פעלקער-בונד, וועלכע עפענט זיך דא סוף יאנואר, פיגורירט אויך צו. אגד. דער בעריכט פון דער 4-טער אל-געמיינער קאנפערענץ פון קאמוניקאציעס און טראנ-זיט בנוגע סטאביליזירונג פון די מאבילע ימים-טובים (דעם קריסטליכען פסח) און בנוגע די עקא-נאמישע און סאציאלע געזיכטס-פונקטען פון דער פעראיינפאכונג פון גרעגאריאנישען קאלענדאר. ווי בעקאנט, איז די דאזיגע קאנפערענץ אפגעהאלטען געווארען דא אין אקטאבער 1931 און די יודישע פערטרעטער מיט שעף-רבי ד"ר הערץ בראש האבען געהאט די מעגליכקייט פארצוטראגען פאר דער קאנפערענץ דעם יודישען שטאנדפונקט. די קאנ-פערענץ האט זיך ארויסגעזאגט פאר דער סטאבילי-זירונג פון די מאבילע ימים-טובים און בנוגע דער ענדערונג פון קאלענדאר איז זי געקומען צום שלוס אז די פראגע איז נאך נישט רייף און קען איצט נישט בילדען דעם געגענשטאנד פון א וועלכער נישט איז החלטה. די בעשלוסען פון דער טראנ-זיט- און קאמוניקאציע-קאנפערענץ דארפען איצט בעשטעטיגט ווערען פון ראט. דאס וועט מסתמא גע-שעהען אהן גרויסע וויכוחים, און אזוי ארום וועט אויף א געוויסע צייט פערשווינדען די געפאהר, וועלכע האט געדראהט דעם יודישען שבת פון די פערשיידענע רעפארם-פראיעקטען, וואס האבען גע-פלאנט א קאלענדאר מיט א בלאנקא-טאג.

דער ראט וועט אויף זיין פארשטעהענדער סע-סיע זיך אויך בעשעפטיגען מיט דער איראק-פראגע און בעהמען צו קענטעניש דעם בעריכט, וועלכען די מאנדאט-קאמיסיע האט אויסגעארבייט בנוגע דעם, צי איראק איז שוין רייף, אז מען זאל קענען מבטל מאכען דעם מאנדאט איבער דעם דאזיגען לאנד. דער בעריכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע איז נאך דערווייל נישט פעראפענטליכט. אויף וויפיל עס איז שוין אבער בעקאנט, איז דער בעשלוס פון דער מאנדאט-קאמיסיע א פאזיטיווער, אזוי, אז עס ווער-לען נישט זיין קיין שום מניעות פאר דעם, אז ענגלאנד זאל אויף דער הייי-יעהריגער פלענאר-פערזאמלונג פון פעלקער-בונד פארשלאגען אויפ-צונעהמען איראק אלס מיטגליד פון בונד.

דער פעלקער-בונד-ראט וועט אויף זיין יאנו-אר-סעסיע אויך בעהאנדלען א רייה פעטיציעס בנוגע דער לאגע פון די מינדערהייטען, א גאנץ בעזונדער אינטערעס רופט דא ארויס די בעהאנדלונג פון דער פעטיציע בנוגע דער לאגע פון די אוקראאינער אין פוילען. די דאזיגע פעטיציע האט געזאלט בע-האנדעלט ווערען נאך אין סעפטעמבער פ. י. זי איז אבער אפגעלעגט געווארען אויף יאנואר.

פאלסיפיקאטען שאנטאזש און פראוואקאציע

מיאוסע אפערע פון אונגארישע סטודענטען-כוליגאנעס

בודאפעשט. (יט"א) די אנטיסעמיטישע אונגארישע סטודענטען-ארגאניזאציע האט זיך איצט פערווירקלט אין א מיאוסע פראוואקאטארישע אפע-רע. צוליב וועלכער די לידער פון דער ארגאני-זאציע ווערען צוגעצויגען צו געריכטליכער שטראף-פעראנטווארטליכקייט.

מיט א קורצער צייט צוריק האט מען אין איינינע אינגארישע שטעט אנגעהויבען פערשפריי-טען קאמוניסטישע אויפרופען, אונטערגעשריבען דורך א „קאמוניסטען-פערבאנד פון יודישע סטו-דענטען“. דער פאקט, וואס די פאליציי האט גארנישט געוואוסט וועגען דער עקזיסטענץ פון אזא פערבאנד ווי אויך איינינע פערדעכטיגע אומ-שטענדען, אין וועלכע די אויפרופען זענען פער-שפרייט געווארען, האבען בעוואויזען די זיכער-הייטס-ארגאנען אונטערצונעמען א שטרענגע אויס-פארשונג אין איצט פערענדיגט געווארען און, ווי עס ווייזט זיך ארויס, האט זי געגעבען גאר סענ-סאציאנעלע רעזולטאטען.

עס שטעלט זיך נעמליך ארויס, אז קיין „קאמוניסטישער פערבאנד פון יודישע סטודענטען“ האט באמת אין אונגארן קיינמאל נישט עקזיסטירט. דער נאמען פון דער נישט-עקזיסטירענדער ארגא-ניזאציע איז אויסגעקלערט געווארען דורך דער אנטיסעמיטישער סטודענטען-ארגאניזאציע אין אונ-גארן, וועלכע האט עס אויך אליין ארויסגעגעבען און פערשפרייט דעם אויפרוף מיט א קאמוניסטי-שען אינהאלט, פערשטעהט זיך בלויז כדי צו שא-פען צווישען דער אונגארישער בעפעלקערונג אנ'-אנטי יודישע פאגראם-שטימונג.

איצט זענען די פיהרער פון דעם אנטיסע-מיטישען סטודענטען-פערבאנד צוגעצויגען געווא-רען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר פאלסיפיקאטען, שאנטאזש און פראוואקאציע.

ווי ארבייט דער קאמיטעט פון פרייזען אויף סחורות אין רוסלאנד

ווי בעקאנט, איז נישט לאנג צוריק ארגאניזירט געווארען א „קאמיטעט פון פרייזען", וואס זיין אויפגאבע איז געווען צו זעהן, אז די פרייזען אויף נויטיגע געברויך־ארטיקלען זאלען אומעטום זיין איינהייטליך און ווי ווייט מעגליך קלענער. דאס איז געווען אין איינקלאנג מיט דער אלגעמיינער בעוועגונג צו פערבעסערען די לעבענס־בעדינגונגען פון דער בעפעלקערונג צו מאכען מעגליך פאר א איהר לייכטער צו בעפרידיגען איהרע בעדערפענישען. אין דעם קאמיטעט זענען אריין מאנכע פון די וויכטיגסטע טוער'ס פון דער פארטיי און רעגירונג. פארזיצער איז מאלאטאוו. סאוויעטישער הויפט קאמיסאר.

דערווייל אבער — ווייזט זיך ארויס — זענען די פעראָרדענונגען וועגען פערקלענערען די פרייזען נישט געהעריג דורכגעפיהרט געווארען, און די אומגינסטיגע פרייז־צושטאנדען האבען זיך ווינציג וואס פערבעסערט, אין מאנכע פאלען זענען זיי אפילו ערגער געווארען. עס זענען אין מאסקווע, למשל, אונטערזוכט געווארען הונדערט קראמען, האט מען אויסגעפונען, אז מיט די פרייזען אויף סחורות האלט נאך אלץ שלעכט, ביי א סך ארטיקלען זענען די פרייזען געבליבען ווי געווען — גאנץ הויכע. ביי אנדערע ארטיקלען איז די פערקלענערונג געווען נישט גענוג, בלויז אויף צעהן פראצענט. עס האט אויך נישט געפעהלט סתם צוטומלעניש. פלאנעל איז פערקויפט געווארען לויט'ן זעלבען פרייז ווי סיטעץ (קאליקא); ברינזע (אזא מין קעז) איז געווארען טייערער ווי אנדערע קעזען.

אין מאנכע פאלען האט מען זיך מיט דער פערקלענערונג פון פרייזען איבערגעשטארעט, אזוי, למשל, האט א געוויסער מאנטעל געדארפט קאסטען 60 רובעל, און ער איז פערקויפט געווארען פאר 36 רובעל. האלבע שיך, אנשטאט זיי זאלען קאסטען 36 רובעל, זענען פערקויפט געווארען פאר 20 רובעל — א. אז. וו.

די דערגרייכונגען פון לענינגראדער פאבריקען

די סאוויעטישע צייטונגען דרוקען א רייהע בעריכטען, וואס בעווייזען די דערגרייכונגען פון דער לענינגראדער פראדוקציע, פון איהרע בעמיהונגען צו „דעריאגען און אריבעריאגען" די קאפיטאליסטישע אינדוסטריע, אט זענען עטליכע פון א סך אויפטועון:

דער זאוואד „סוועטלאנא" האט אויפגעבויט אויטאמאטישע טעלעפאן־סטאנציעס, די קוואליטעט פון די אויסגעארבייטע זאכען איז א הויכע.

דער זאוואד „סוועטלאנא" האט אויפגעבויט מ מעכטיגע ליכט־שפרייטענדיגע לאמפען אויף 250 קילאוואט און האט בעהערשט די פראדוקציע פון קווארץ־לאמפען פאר עלעקטרא־מעדיצינישע אינסטרומענטען.

דער זאוואד „קאמאינטערן" האט אויפגעבויט א סאוויעטישען אפאראט פאר טעלעוויזיע.

דער זאוואד „רויטער אקטאבער" האט בעהערשט די טעכניק פון פראדוצירען אויף א מאסענשטייגער סאוויעטישע מאטאציקלען.

דער זאוואד „רויטער פוטילאווער", האט דורכגעפיהרט דעם פינף־יאהר פלאן פון ארויסלאזען טראקטארען אין דריי יאהר צייט, און געגעבען דעם לאנד 34 טויזענד מאשינען.

דער מעטאל־זאוואד אויפ'ן נאמען פון י. סטאלין האט אויפגעטון זעהר א סך אין מעטאל־פראדוקציע. ער האט אהן שום הילף פון אויסלאנד ארגאניזירט די פראדוקציע פון קעסלען פון א זעהר הויכען דרוק און בויט איצט מעכאנישע בעהייצונג פאר אט די קעסלען.

דער זאוואד אויפ'ן נאמען פון „געפעאו" האט פראדוצירט אייגענע דיקטאפאנען און עהנליכע אפאראטען. דער זאוואד האט אויך גענומען פראדוצירען א סך קאמפליצירטע אפאראטען, וואס זענען פריהער אויסשליסליך אריינגעפיהרט געווארען פון אויסלאנד.

א בליק אויף דער שטאט לאזאן אין דער שווייץ,

וואו עס זאל פארקומען די קאנפערענץ וועגען די דייטשע ענטשעדיגונגען

אין א אטמאספער פון שנאה

יודישע פארלאמענטארישע ארבייט אין רומעניען

בוקארעשט (יט"א) די רעגירונג האט אפגעלעגט די סעסיע פון רומענישען פארלאמענט ביז פעברואר ה. י. אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון יט"א האט דער סענאטאר הרב הכולל ד"ר נעמיראווער צוו. אנר. ערקלערט פאלגענדעס וועגען דער אפגעשלאסענער הערבסט־סעסיע פון רומענישען פארלאמענט:

די לעצטע פארלאמענט־סעסיע איז געשטאנען אינטער'ן צייכען פון עקאנאמישען קריזיס. די לאגע פון רומענישען יודענטום האט דריבער געקענט באטראכט ווערען בלויז אין ראמען פון די אלגעמיינע פאליטיש־עקאנאמישע פראגען. אין דער לעצטער סעסיע האט די יודישע פארלאמענטארישע פארשטעהערשאפט געהאט אויסצושטעהען א שארפען קאמף מיט די רומענישע אנטיסעמיטען, וועלכע זענען געווארען בעזונדערס האפערדיג אין די איצטיגע בעדינגונגען פון שווערער עקאנאמישער דעפרעסיע. די יודישע פארלאמענטארישע פארשטעהערשאפט קוקט זיך צו מיט שרעק צום וואוקס פון דער פעראָרימונג פון די יודישע פאלקס־מאסען אין רומעניען. פון דער דאזיגער פעראָרימונג ליידען יודען נישט בלויז מאטעריעל, נאר אויך זעהר פיל אין קולטורעלער און בכלל גייסטיגער הינזיכט. ליידער פון פעסטגעשטעלט ווערען, אז די שריט, וואס זענען אונטערגענומען געווארען דורך די יודישע פארלאמענטאריער ביי דער רעגירונג וועגען אויסצאהלען די יודישע קהלות די פאר זיי בעשטימטע סובווענציעס, האבען נישט געבראכט דעם געהעריגען ערפאלג. אויפ'ן יסוד פון די לעצטע פערהאנדלונגען זענען אבער דא אויסזיכטען, אז וועניגסטענס טיילווייז וועלען די סובווענציען אויסגעצאהלט ווערען.

דעפ. ד"ר שמואל זינגער האט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א פארשטעהער אויף פאלגענדען אופן כאראקטעריזירט די טעטיגקייט פון דער יודישער פארלאמענטארישער פראקציע אין משך פון דער פערלאפענער פארלאמענט סעסיע:

דער רומענישער פארלאמענט אין זיין איצטיגען ציזאמענשטעל און די הייגטיגע רעגירונג פון פ"אס. יא"גא זענען געריכטעט ספעציעל געגען אונז. יודען. דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון די לעצטע יאהרען זענען די קוזיסטען אין דעם פארלאמענט ארויסגעטרעטען אלס די פיהרער פון דער פארלאמענט־מעהרהייט. אין דער קאמער הערשט אזא אויפגעשפאנטע אטמאספער פון אנטיסעמיטישער שנאה, אז עס איז אייז כמעט אונמעגליך געווען צו ברענגען צום אויסדרוק אונזער מיינונג.

אונז איז דאך געלונגען צו געווינען פאר די יודען די סימפאטיעס פון איינצעלנע מיטגלידער פון דער מעהרהייט וועלכע האבען פריהער מיט אלע מיטלען אונז בעקעמפט.

שווארצע זינגערין לעבט ווי א קעניגין אין פאריז

אין פראנקרייך בעצייט מען זיך אנדערש צו נעגער. — די מערקווירדיגע קאריערע פון א נעגער־מיידעל. — גאנץ פאריז זינגט נאך איהר לידעל „איך האב צוויי ליבעס". — זי לעבט איצט אין א קעניגליכען פאלאץ

איהר קענט דאס קינדער־מעשה'לע וועגען דער ארימער סינדערעלע, וועלכע האט געטון די שווארצע ארבייטען, געווען אפגעריסען אפגעשליסען און איז א דאנק דעם גאלדענעם שיכעל, וואס האט זיך געפאסט צו איהר קליינעם פוס, געווארען א פרינצעסין! אט ווי אזא מעשה'לע האט זיך אויסגעלעגט דאס לעבען פון דער שווארצער פאריזער „קעניגין", דזשאזעפין בעיקער.

און האט מען אין זינען אז דזשאזעפין איז סאקע א שווארצע, א נעגערטע, א קינד, פון אנ'אונטערדריקטער ראסע, זעהט אויס, נאך גרעסער דער וואונדער פון דער פערוואנדלונג, נאך עהנליכער צו א קינדער־מעשה'לע, ווייל דזשאזעפין איז אויב נישט בוכשטעבליך א פרינצעסין, איז איינע פון די בעריהמטעסטע אקטריסעס אין פאריז און לעבט ווי א פרינצעסין.

די מעשה איז אזוי געווען: מיט עטליכע יאהר צוריק האבען עטליכע יונגע נעגערס פערדינט זייער ברויט אויף די ברעטער פון די ביליגסטע וואדעוויל־טעאטערס אין אמעריקא, זינגענדיג, טאנצענדיג, וויצלענדיג. זיך. קיין גרויסע ליכטען האבען זיי דערביי נישט געמאכט און האבען בעשלאסען צו עפענען זייער'ן אנ'אייגענעם טעאטער. און געבען האט מען זי פאר געפאקטע הייזער אין כמעט אלע שטעט פון די פעראייניגטע שטאטען. ווען דא האט זיך די פארשטעלונג אביסעל צוגעגעסען, האבען חברה בעשלאסען אריבערצופיהרען זי קיין פאריז, וואו אזעלכע זאכען זענען נאך איצט א נאווינע.

ווי אזוי אונזער העלדין, דזשאזעפין בעיקער, וועלכע איז דעמאלט אלט געווען א יאהר 16—17, האט זיך צוגעטוליעט צו דער טרופע, איז נישט בעקאנט, דער פאקט איז, אז זי איז אראפגעקומען מיט די אקטיארען קיין פאריז, א דאר שווארץ מיידעל, מיט דינע לאנגע פיס, קורצע האר און קול'כעל, וואס איז נישט שלעכט, אבער נישט בעסער ווי ביי טויזענדער אנדערע כאריסטקעס.

אראפגעקומען קיין פאריז האט די יונגע נעגערטע זיך גלייך איינגעהאנדעלט א פראנצויזיש־ענגלישע גראמאטיק און א ביכעל מיט לייכטע פראנצויזיש־ענגלישע געשפרעכען.

עס האט נישט לאנג גענומען און מיט דזשאזעפין האט אנגעהויבען קלינגען אין פאריז. עס איז שווער זיך צו ערקלערען מיט וואס זי האט געמאכט אזא שטארקען איינדרוק אויף די עמפפינדליכע פראנצויזען. דאכט זיך, א גאנץ דורכשניטליכע כאריסטקע. און דאך דא נישט לאנג, ווען אין פאריז האט זיך געעפענט די פראנצויזישע קאלאניאלע אויסשטעלונג, און עס איז דעמאלט אפגעהאלטען געווארען דער טראדיציאנעלער שעהנקייט־קאנטעסט, ביי וועלכען עס ווערט געקליבען די קעניגין איבער אלע קעניגינס, און דאס יאהר, צוליב דער אויסשטעלונג, אויך די קעניגין פון „קאלאניאלער שיינקייט", איז דער לעצטער כבוד צוגעטיילט געווארען נישט צו קיין אנדערער, נאר צו דזשאזעפין בעיקער.

דאס איז געווען דער קליימאקס פון דזשאזעפינס קאריערע. גאנץ פאריז האט באזינגען דאס לידעל, וואס זי האט געזונגען אין איהר רעוויו: „איך האב צוויי ליבעס". די רעוויו אליין איז א קיילעכדיג יאהר געגאנגען אין טעאטער און וואלט געגאנגען נאך לענגער, ווען עס מישט זיך נישט אריין דזשאזעפינס גרעסטע קאנקורענטקע די בעריהמטע מיסטענגעט.

א מערקווירדיגער שטריך איז פארהאן ביים פאריזער פובליקום: אויב אנ'אקטריסע האט אין איהר יוגענד נושא חן געווען ביי זיי, בלייבט זי זיי טייער אפילו ווען זי איז שוין אלט און אויסגעשפילט. דערמיט ערקלערט זיך, וואס סארא בערנארד האט ביז'ן קבר געקענט בלייבען דער אידעאל פון פראנקרייך. און דערמיט ערקלערט זיך אויך דער רוהם פון דער וואדעוויל אקטריסע מיסטינגעט.

אין א וואדעוויל, אין א רעוויו, איז שיינקייט כמעט די הויפט־זאך, און עס איז שוין לאנגע. לאנגע יאהרען, אז די מיסטינגעט איז געווען בעריהמט מיט איהר שיינקייט, מעהר פאר אלץ מיט איהרע שיינע פיס. איצט איז זי בעריהמט אייגענטליך מיט אנ'אנדער זאך — מיט איהר אויסערגעוועהנליכער קארגשאפט. אבער א בעריהמטקייט אויף דער ביהנע איז זי. און די מיסטינגעט האט געטראשעט, אז זי וועט איבערגעהן צו אנ'אנדערען דירעקטאר, אויב די אייגענטימער פון דער קאסינא, וועלען נישט אפשטעלען דזשאזעפינס רעוויו און אנשטאט דעם אויפפיהרען איהרען.

א מעסער־שארפער קאנקורענץ איז צווישען די ביידען — דער מיטעל־יעהריגען ווייסער שיינהייט און דער יונגער נעגערטע. וועגען מיסטינגעטס קארגשאפט געהען פשוט ארום לעגענדען, דזשאזעפין ווייסט, אז אין דער הינזיכט קען זי איהר שונא פאר קיין פאל נישט איבערשטייגען. האט זי דערפאר בעשלאסען צו זיין פונקט דער היפוך. זי גיט אוועק איהר געלד און איהר צייט יעדען, ווער עס וויל נאר. אין לויף פון בלויז זעקס חדשים איז זי אויפגעטראטען הונדערט מאל פאר וואוילטעטיגע צוועקען. אומצעהליגע מאל האט זי אהן געצאהלט געזונגען דאס לידעל „איך האב צוויי ליבעס", ביז עס איז געווארען דאס פאפולערסטע לידעל אין פראנקרייך.

עס לוינט זיך צו זיין א בעליבטע אקטריסע. די רעזולטאטען פון דער ליבע זענען ארום צוויי [illegible] ווערענטליכער געהאלט, און כאטש זי [illegible] אזוי פערשווענדעריש, איז דאס א [illegible] שיינער קאפיטאל, וואס גיט איהר די מעגליכקייט [illegible] א צט אויפצוגעבען איהר קאריערע און אויסלעבען איהרע יאהרען אהן א שטאך ארבייט, איז א רייכער ווילע הינטער פאריז.

די ווילע בעשטעהט פון א הויז אין סטיל פון 18־טען יאהרהונדערט. א פארק, א גע[illegible]טען, א פערד־שטאל, א גאראדזש פאר דזשאזעפינס 3 אויטאמאבילען, א הויז פאר עופות און בודעס פאר הינט. א טייכעל לויפט דורכ'ן פארק, אבער אזוי ווי קיין פיש געפינען זיך נישט אין איהם, האט מען עס אנגעפילט מיט גאלד־פישלעך.

די יונגע נעגערטע האט א גאנצע שטאב פון בעדינער אין איהר ווילע. אזוי פיל מענשען דארפען עס נויטיג אויף צו בעפרידיגען די פאדערונגען פון איין איינציג מיידעל.

דער טיש ווערט גלייך פון אינדערפריה געדעקט פאר א סך מענשען. די ווירטין ערשיינט ביים טיש אהן פארב און פודער, אין אנ'איינפאך קלייד, וואס קאסט אבער נישט וועניגער ווי א פאר טויזענד פראנק. ביים טיש ווערען געפיהרט לעבעדיגע געשפרעכען וועגען טעאטער, פאליטיק, קונסט, און אפילו וועגען פילאזאפיע. דאס הויז ווערט געפיהרט אויף א ברייטען בירגערליכען פראנצויזישען שטייגער. דא איז דזשאזעפין די שטאלצע דאמע, די אייגענטימערין פון א גרויסער ווילע, די, וואס ווילען זיין געוואונשענע געסט. מוזען עס גוט אין זינען האבען. דא פערשווינדט אין גאנצען דאס רעוויו מיידעל. די זינגערין פון אויסגעלאסענע לידלעך, ווער עס וויל זי זעהען אנדערש, מוז זיך מטריח זיין און געהן אין טעאטער.

קלארא לעווין.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט

און פונאנדערגעגעבען איבער דער שטאט.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

נייע געזעצן

אין לעצטען נומער (112) „דזשענניק אוסטאַוו" זענען פאַרעפענטליכט פאָלגענדע אוסטאַווען:

1) אוסטאַוו וועגן

קריזיס-צושלאַג צום מלוכה-שטייער פון אומבעוועגליכע איינענטימער

לויט'ן דערמאָנטען אוסטאַוו ווערט איינגעפיהרט אַ נייער שטייער פון אומבעוועגליכע אייגענטימער (הייזער) אין פאָרם פון אַ קריזיס-צושלאַג צום מלוכה-שטייער פון אומבעוועגליכע אייגענטימער, דער צושלאַג ווערט גענומען אין דער הויך פון 3 פראָצ. פון גרינדליכען שטייער, הייזער, וועלכע טראָגען נישט מעהר ווי טויזענד זלאָטעס, זענען בעפרייט פון דאָזיגען צושלאַג. דער פינאַנץ-מיניסטער איז דעסגלייכען אויך בערעכטיגט אָפצולייגען, צוצוטיילען אויף ראַטעס, טיילווייז אָדער אינגאַנצען צו אַנולירען אַזאַ צושלאַג. אויב דאָס אויפמאָהנען קאָן בעדראָהען די עקזיסטענץ פון בעל-חוב אָדער, ווען עס לאָזט זיך נישט אויפמאָהנען קיין דירה-געלד פון די לאָקאַטאָרען.

2) מאָדיפיצירטער אוסטאַוו וועגן לאָקאַל-שטייער.

חוץ אַ גאַנצע רייהע פאָרמעלע ענדערונגען, ווערט אין אוסטאַוו פון 2 אויגוסט 1926 וועגן לאָקאַל-שטייער איינגעפיהרט אַ נאָוועלע, לויט וועלכער דער לאָקאַל-שטייער פון דירות, וועלכע בעשטייען פון מעהר, ווי 4 צימערען, ווערט געהעכערט פון 8 אויף 12 פראָצענט פון גרונט-דירה-געלד.

3) אוסטאַוו וועגן

מלוכה-שטייער פון עלעקטרי

אויפ'ן סמך פון דאָזיגען אוסטאַוו ווערט גענומען אַ שטייער אין דער הויך פון 10 פראָצענט פון דער פערברענטער עלעקטרישע ענערגיע צו בעלייכטונג און גלייכצייטיג אויך צו בעטריב-צוועקען ביי אַ נידעריגען שטראָם.

דער 1 און דער 3-טער אוסטאַוו זענען צייטווייליגע, אַלע 3 פערפליכטען פון 1 יאַנואַר 1932.

4) באָוועליזירטער אוסטאַוו וועגן

אינדוסטריע-שטייער

אַ גאַנצע רייהע בעשטימונגען ווערען מיט'ן אַריינטרעטען אין קראַפט פון דער דערמאָנטער נאָוועלע אין אוסטאַוו וועגן אינדוסטריע-שטייער (אומזאַץ און פאַטענטען) געענדערט.

ביי דער היינטיגער געלעגנהייט וועלען מיר אָנווייזען בלויז אויף אייניגע אַממייסטען כאַראַקטעריסטישע:

1) אויפ'ן סמך פון אַנ' 8 קאַט. פאַטענט וועט מען מעגען בעשעפטיגען פון 1 ביז 4 אַרבייטער, אַריינגערעכענדיג דערין דעם בעל-הבית מיט זיינע קינדער און אין דעם פאַל איז אַלץ איינס, צי דער ווערקשטאַט ווערט בעוואויגען דורך האַנד-אַרבייט אָדער געטריבען דורך מעכאַנישע קראַפט (מאָטאָרען) אויב מ'אַרבייט גענצליך אַליין, דאַרף מען נישט האָבען קיין פאַטענט.

2) אויב מ'אַרבייט אַליין אָדער העכסטענס מיט איין משפחה-מיטגליד (קינד, אָדער אַנדערע בן-בית) און מ'האַט אַ האַנדווערקער-קאַרטע איז מען אויך בעפרייט פון אומזאַץ-שטייער. קוים בעשעפטיגט מען אָבער אַ געדונגענעם פרעמדען מענש אָדער מ'האָט נישט קיין האַנדווערקער-קאַרטע, מוז מען יאָ בעצאָהלען אומזאַץ-שטייער.

3) אויב אין משך פון דרייסיג טעג נאָכדעם, ווי ס'איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פראָטאָקאָל פאַר פיהרען אַנ'אונטערנעהמונג אָהן אַ פאַטענט. עס ווערט אַזאַ פאַטענט נישט אויסגעקויפט, האָט די שטייער-מאַכט דאָס רעכט די אונטערנעהמונג צו שליסען. די דאָזיגע פעראָרדנונג ווערט בטל מיט'ן מאָמענט, ווען ס'איז אויסגעקויפט געוואָרען אַ געהעריגער פאַטענט.

4) אויב ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אַז אַ געוויסע אונטערנעהמונג אָדער בערוף איז נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין דער רשימה פון אינדוסטריע שטייער צאָהלער (אַבראָטאָווע) מעג מען פון איהם אויפמאָהנען אַזאַ שטייער פאַר די לעצטע פינף יאָהר. קוים ווייזט זיך שפעטער אַרויס, אַז מ'האָט אַ שטייער-צאָהלער צו נידעריג געשאַצט, קאָן מען אין משך פון 3 יאָהר צומאָהנען פון איהם דעם אונטערשיד און 5)

די שטראָף פאַר נישט אויסקויפען אַ פאַטענט ווערט פעריעלטערט נאָך 5 יאָר

די שטראָפען פאַר אַנדערע פערברעכענס, פאַרגעזעהענע דורך'ן אוסטאַוו וועגן אידוסטריע-שטייער ווערען פעריעלטערט נאָך 3 יאָהר.

פערשטייט זיך, אַז דאָ רעדט זיך וועגן פעריעלטערקייט פון צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט וואָס שייך ווייטער, ווייטער בעשטראָפען אָדער אויספיהרען די שטראָף איז דער טערמין פון פעריעלטערקייט אַ דרייפאַכיג-לענגערער.

—לד.

כללים וועגען אויפלעזען אַרבייטס-אָבמאַכען מיט פיזישע אַרבייטער

אויב מיר רעדען וועגען אָפמאַכען מיט פיזישע אַרבייטער האָבען מיר אין זין אַ קאָמפּלעקס-בעדינגונגען, וועלכע דאַרפען רעגולירען די בעציהונגען צווישען אונטערנעהמער און אַרבייטער.

און איקדעם פאַל איז אַלץ איינס, צי ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ שריפטליכען אָפמאַך אָדער אַ מינדליכען און צי דער אָפמאַך איז געשלאָסען געוואָרען אויף אַ בעשטימטען טערמ'ן אָדער קיין געבויער טערמין פון זיין גילטיגקייט איז נישט פעסט-געשטעלט געוואָרען.

אין ביידע פאַלען קאָן יעדער פון די צדדים אַזעלכע אָפמאַכען אויפלעזען, ווי באַלד ר'האָט דערצו בערעכטיגטע טעמים.

אין היינטיגען אַרטיקעל ווילען מיר זיך אָבער אָפשטעלען אויף די בעשטימונגען, וועלכע פערפליכטען אַנ'אונטערנעהמער אין פאַל, ווען ער לעזט אויף אַנ'אָפמאַך מיט אַנ'אַרבייטער, נישט האָבענדיג דערויף קיין גענוגענדע רעכטליכע טעמים.

אויב אַנ'אונטערנעהמער וויל בעזייטיגען אַנ'אַרבייטער, מיט וועלכען ר'האָט געשלאָסען אַנ'אַרבייטס-אָפמאַך אויף אַ בעשטימטען טערמין מוז ער איהם תיכף אויסצאָהלען די בעטרעפענדע סומע אַרבייטסלוי'ן פאַר דער גאַנצער צייט, אויף וויפיל לאַנג דער אָפמאַך איז געשלאָסען געוואָרען צוזאַמען מיט די געזעצליכע פראָצענטער. דער זעלבער כלל גילט אויך אין דעם פאַל ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען אַנ'אָפמאַך אויסצופיהרען אַ געוויסע אַרבייט.

וואָס שייך ווייטער דעם אומשטאַנד וועגען אויפלעזען אַנ'אָפמאַך אויף אַ נישט-בעשטימטען טערמין, דאַרף פעסטגעשטעלט ווערען צו אַזאַ אָפמאַך קאָן אויפגעלעזען ווער'ן נאָר אין דעם פאַל, ווען ר'איז פריהער געקינדיגט געוואָרען, די קינדיגונג מוז פאָרקומען מינדעסטענס 2 וואָכען פאַר'ן טערמין. אַלענפאַלס דאַרף זי זיך ענדיגען אין שבת אָדער אין טאָג ווען ס'קומט געוועהנליך פאָר אין דער געגעבענער אונטערנעהמונג די אויסצאָהלונג.

געוויס קאָן אַנ'אונטערנעהמער גלייך אויפ'ן אָרט אויפלעזען אַנ'אַרבייטס-אָפמאַך, וויבאַלד ער צאָהלט אויס דעם אַרבייטער די בעטרעפענדע שכירות פאַר דער פערפליכטענדער קינדיגונגס-צייט.

די זעלבע כללים גילטען אויך אין דעם פאַל, ווען דער אונטערנעהמער וויל נישט אויפלעזען, נאָר ענדערען דעם אָפמאַך.

דעסגלייכען מוז אויך בעמערקט ווערען, אַז רעכט אויף אַ 2-וואָכענדיגע קינדיגונג אָדער אויף אַנ'עווענטועלע ענטשעדיגונג האָט אַנ'אַרבייטער אין פאַל פון אַנ'אומבערעכטיגטען פרוב אויפצולעזען דעם געשלאָסענעם מיט איהם אַרבייטס-אָפמאַך, אומאָפהענגיג פון דער אָפגעאַרבייטער צייט אין דער זעלבער אונטערנעהמונג.

פערשטייט זיך, אַז דער לעצטער כלל איז נישט חל אויף דער אָזויגערופענער פראָבע-צייט, ווען אַנ'אַרבייטער קאָן בעזייטיגט ווערען, אומאָפהענגיג צוליב וועלכע מאָטיווען, אין יעדען מאָמענט אָהן וועלכע ס'איז רעכט אויף אַנ'ענטשעדיגונג. מ'דאַרף אָבער געדענקען, אַז אזא פראָבע-טערמין טאָר נישט דויערען לענגער, ווי 7 טעג.

אגב מוז מען אויך אויפמערקזאַם מאַכען אויף דעם אומשטאַנד, אַז אויב מ'וויל צונעהמען אַנ'אַרבייטער אויף פראָבע, מוז מען איהם וועגען דעם שליסען אַ ספּעציעלען אָפמאַך אָדער אין נאָרמאַלען אַרבייטס-אָפמאַך וועגען דעם בעזונדער בעמערקען אַנדעריש הייבט דער נאָרמאַלער אָפמאַך אָן צו פערפליכטען שוין פון ערשטען טאָג, ווען דער אַרבייטער איז צוגעלאָזען געוואָרען צו דער אַרבייט.

י. א.

מאַנופאַקטור-סוחרים

געגען דער געפּלאַנטער העכערונג פון פאַטענט-פּרייז

(2) די געפּלאַנטע הוספה פון די אָפּצאָהלען פאַר די פאַטענטען, אין שייכות מיט'ן אזויגערופענעם „ריטשאַלטירען" דעם אומזאַץ-שטייער, האָט צווישען די מאַנופאַקטור-סוחרים ארויסגערופען אַ גרויסע בעאומרוהיגונג.

אין די נאָהענטסטע טעג ווערט פּראָיעקטירט דאָס צוזאַמענרופען פון אַ סוחרישער קאָנפערענץ אין ווארשא, און דערנאָך אין לאָדז, ווי אויך אין די בעזונדערע האַנדעלס-אינדוסטריע-קאַמערן, כדי געגענצושטעלען זיך דעם דאָזיגען פּראָיעקט, וועלכער וועט נאָך מעהר פערערגערען די סיטואַציע פון די סוחרים.

יורידישע עצות

אַ לאָקאַטאָר פון זשעראָמסקיעגאָ 43.

אַ חוב פאַר דירה-געלד ווערט פעריעלטערט נאָך פינף יאָהר.

ס. פון קילינסקיעגאָ.

דער אָפמאַך פערפליכטעט, אַפילו ווען ס'איז נישט געוואָרען פון איהם אָפגעצאָהלט קיין שטעמפּעל-שטייער.

אַ געטרייער לעזער נומער 92.

אַ נאָמען קען מען נישט ענדערען, אָבער אין אייער פאַל דאַרף מען איהם דאָך נישט ענדערען, נאָר אויסבעסערען. ווענדעט זיך מיט אַנ'ענטשפּרעכענדע בקשה אין קרייז-געריכט.

קופּאָן

אויף אַ יורידישער עצה

גילטיג מיטוואָך דעם 6-טען יאַנואַר

אַ בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטבריינגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

— פון דעם זעלבען טאָג —

געדענקט, יודען!

אז איהר דאַרפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין. כל זמן איהר האָט זיך נישט פערשטענדיגט מיט'ן רעכטס-קאָנסולטאַנט י. אינפעלד, לאָדז, פּיעטריקאָ. 51

[illegible] נאָהם-שעה'ן טעגליך פון 4—8 אָוו.

שריפטליכע אָנפראַגען קאָן מען אדרעסירען, לאָדז, פּאָסט-קעסטעל 362

נישט שטענדיג איז אַ וועקסעל — אַ וועקסעל

דאָס געריכט האַלט נישט, אַז קאַרטען-שפּיל איז אַ געשעפט

פיניע קלעבער איז שוין היינט אַ גרויסער איינגעבויגענער ייד.

אַמאָל אין די יונגע יאָהרען איז ער געווען אַ „לקה", אַ מייסטער אין פאַך.

ער האָט נישט געוואוסט, ווי די היינטיגע מ'שטיינס געזאָגט אויך מיר פערדינער פון „ספּעציאַליטעטען".

פיניע האָט זיך רייזקירט אויף אַלע „אַרבייטען" ער האָט זיך געטויגט צו יעדען „פערדינסט". און איז זעלטען ווען אַ מאָל פעריש געגאַנגען און אַזוי ער קיין הולטאַי איז ער אויך נישט געווען, איז ער געבליבען אויף דער זקנה ביי אַביסעל כסף. האָט ער זיך גענומען דאָן צו אַ וויטישע פּרנסה ער איז געוואָרען אַ באַנקיר.

פיניע קלעבער האָט אָנגעהויבען צו פינאַנסירען קאַרטען-שפּילעריי פון דער פריה ביז שפּעט ביי נאַכט איז פיניע קלעבער אַזוי געקראָכען פון איין מליבה צו דער צווייטער קנייפּע מיט אַנ'אָנגעלאָדענע בעם הענג-בייטעל און ווער פון די סראָקער איז געוואָרען גאָלע-פּשע־ראַנע האָט ער איהם אַרויסגעבאָרגט אויף אַ פּאָר קעהנער.

פערשטייט זיך, אַז פיניע האָט „געציפּט" פאַר'ן גבילת חסד אַ געפּעפּערטען פּראָצענט און אַלס בטיחות גענומען משכנות, אָדער בלאַנקעס אויף פינף-פאַכיג העכערע סומען.

(כאַראַקטעריסטישער פּראָצעס)

אַנומעלט האָט זיך געמאַכט אַ מעשה, אַז פּיניעס אַ קליענט האָט געזאָגט: דינו! שוין גענוג געצאָהלט.

פיניע האָט אויסגעשטעלט די בלאַנקע, איינגעגעבען אויף אַ קלאַוזולע, און געמאַכט אַ „זאַיענטשע". איז דער בעל-דבר אַוועק אין געריכט מיט אַ טענה, אַז מ'דאַרף דעם וועקסעל ערקלערען פאַר אומגילטיג, ווייל ר'איז געגעבען געוואָרען פאַר קאַרטען-געלד און אַלס בעווייז געבעטען אַרויסצורופען עדות.

דאָס געריכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ האָט אָבער געטענה'ט, אַז וועקסעל איז וועקסעל און אויף אַ וועקסעל איז נישט פערהאַן קיין עדות.

יענער האָט פערקלאָגט די דעציזיע פון געריכט און דער פּראָצעס איז נאָכאַמאָל בעטראַכט געוואָרען אין קרייז-געריכט.

דאָס געריכט פון דער צווייטער אינסטאַנץ האָט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפּונקט אַז וועקסעל איז טאַקע וועקסעל, ווען ס'האַנדעלט זיך, וועגען אַ געשעפטליכע טראַנזאַקציע.

קוים וויל אָבער דער בעל-חוב בעווייזען, אַז דער וועקסעל איז געגעבען געוואָרען נישט פאַר קיין געשעפטליכע טראַנזאַקציע, דאַרף מען יאָ צולאָזען עדות.

די אַרויסגערופענע עדות האָבען טאַקע פעסטגעשטעלט, אַז פיניע האָט בעקומען דעם וועקסעל אַלס דעקונג פאַר'ן געבאָרגטען געלט צו שפּילען קאַרטען, און אַז ער האָט אויסגעצייכנט געוואוסט אויף וואָס פאַראַ צוועק דאָס געבאָרגטע געלט ווערט פערוואָנדען.

אויף דעם סמך האָט דאָס געריכטפערוּפענדיג זיך אויפ'ן אַרטיקעל 1965 פון ציוויל-קאָדעקס. וועלכער לויטעט: „דאָס געזעץ דערלאָזט נישט קיין אָנקלאַגע פאַר קיין חוב צוליב'ן שפּילען" און אויף דער טעזע „ק. 3". וועלכע זאָגט: ס'קאָן נישט אַנערקענט ווערען קיין רעכט אויף אַנ'אָנקלאַגע דעם, וועלכער האָט באָרגענדיג געלד אַ שפּילער, אַזוי אַרום בעוואוסטזיניג אַנ'אַנטייל גענומען אין אַ געזעצליך נישט-דערלויבטען טאַט — אַנערקענט דעם וועקסעל פאַר אומגילטיג. די קלאַוזול אָפּגעשאַפט און נאָך צוגעמשפּט פיניען קלעבער צו בעצאָהלען געריכטס-קאָסטע

ארגוס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואָך
6
כז
טבת תרצ"ב

יאנואר
זון-אויפגאַנג 7.45
זון-אונטערגאַנג 3.35

אלתר דרויאנאוו
(צו זיין היינטיגען בעזוך אין לאָדז)

אין צוזאמענהאנג מיט דער פייערונג פונ'ם 50-יעהריגען יובל פון חבת ציון און 30-יעהריגען יובל פון קרן קימת לישראל קומט היינט קיין לאָדז דער בעקאַנטער ציוניסטישער עסקן און העברעאישער שרייבער אלתר דרויאנאוו. אין די קרייזען פון דער נאציאָנאלער בעוועגונג אין אונזער שטאָט גרייט מען זיך דעם חשוב'ען גאַסט פייערליך מקבל פנים צו זיין. אלתר דרויאַנאָוו שטאמט פון דעם שטעטעל דרויאַ, נישט ווייט פון ווילנא. יונגערהייט האָט ער געלערנט אין פערשידענע ישיבות. אלגעמיינע בילדונג האָט ער זיך ערוואָרבען אלס אויטאָ-דידאַקט. זיינע ערשטע ארטיקלען האָט ער פערעפענטליכט אין „המליץ", דערנאָך האָט ער געשריבען אין בריינינ'ס „ממורה וממערב" און אין „השלח" — אָפט אונטער פסעוודאָנימען (אבנר, האדרעי, אבא)! דורך עטליכע יאָהר האָט ער געפיהרט דעם סעקרעטאריאַט פון אָדעסער חובבי-ציון-קאָמיטעט און דערנאָך דעם צענטראַל-קאָמיטעט פון די רוסישע ציוניסטען אין ווילנאַ. דורך א קורצע צייט איז ער געווען דירעקטאָר אין דער אייל-פאבריק אין לוד (א"י); צוליב אַנ'אויגען-קראנקהייט איז ער אָבער געצוואונגען געווען צוריקצוקעהרען קיין ווילנאַ.

אין יאָהר 1910 האָט ער איבערגענומען די רעדאקציע פון דער אָפיציעלער ציוניסטישער וואָכענשריפט „העולם", וועלכע איז ארויסגעגאנגען ביז 1912 אין ווילנאַ, און דערנאָך ביז צום אויסברוך פון דער מלחמה אין אָדעס. דרויאַנאָוו האָט געשטעלט די וואָכען-שריפט אויף א הויכען ניוואָ און האָט זיך שטארק אויסגעצייכענט אלס רעדאקטאָר און אלס פובליציסט.

נאָך דער מלחמה האָט זיך דרויאַנאָוו איבערגעטראָגען קיין א"י, וואו ער לעבט ביז היינט. דורך דער צייט האָט ער ארויסגעגעבען דריי וויכטיגע ווערק, וועלכע זענען אגב ביז היינט נאָך נישט איבערגעזעצט געוואָרען אין יידיש.

דאָס וויכטיגסטע פון זיי איז די זאמלונג פון מאטעריאלען צו דער געשיכטע פון דער חובבי-ציון-בעוועגונג („כתבים לתולדות חבת-ציון וישוב ארץ-ישראל"). פון דעם ווערק זענען ביז היינט ארויסגעגאנגען 2 גרויסע בענדער (דער ערשטער באנד — אָדעס 1918, דער צווייטער — תל-אביב 1925). דער דריטער באנד איז אין פאַרבערייטונג. דרויאַנאָוו'ס בוך ענטהאלט אומשעצבארע מאטעריאלען, וועלכע ווערען דינען דעם צוקונפטיגען היסטאָריקער פון ציוניזם אלס גרונדלאגע צו פערפאַסען אַנ'אויספיהרליכע געשיכטע פונ'ם ציוניסטישען געדאנק.

אין ענגער פערבינדונג מיט דער ארבייט ביי די קוואלען פון חבת-ציון שטעהט די ביאָגראפיע פון לעאָן פינסקער, וועלכע דרויאַנאָוו האָט געדרוקט אין דער „התקופה" (אין 3 המשכים). דרויאַנאָוו'ס פינסקער ביאָגראפיע איז א מייסטערווערק פון פלייס, גרונדליכקייט און פסיכאָלאָגישער בעארבייטונג, ליידער איז זי צוגעפיהרט נאָר ביז צום יאָהר 1881 און ברענגט נאָך נישט די ציוניסטישע פעריאָד פון פינסקער'ס טעטיגקייט.

אויף א גאנץ אנדערן געביט ליגט דאָס דאָס דריטע ווערק פון דרויאנאָוו, זיין גראנדיעזע זאמלונג פון יודישע וויצען זייט 1918 בעפאסט זיך דרויאַנאָוו מיט יודישען פאָלקלאָר. אין די לעצטע יאָהרען האָט ער ארויסגעגעבען צוזאמען מיט ביאליק און ראווניצקי די זאמעל-ביכער „רשימות" פאַר עטנאָגראפיע און פאָלקלאָר (4 בענדער; דער פינפטער און זעקסטער איז ארויסגעגאנגען אהן דרויאַנאָווס אנטייל), נאָך פאַר די „רשימות" האָט דרויאנאָוו ארויסגעגעבען דעם ערשטען באַנד פון זיין „הבדיחה והחדוד" (דער צווייטער באַנד איז ליידער נאָך נישט ערשינען). דאָס ווערק צייכענט זיך קודם כל אויס דורך זיין פארציגליכער הקדמה, וועלכער איז ביז היינט די בעסטע טעאָרעטישע ארבייט איבער יודישען הומאָר און וויץ. חוץ דעם איז די זאמלונג אליין א מוסטער-ארבייט ווי מיר פערמאָגען זי נישט אין אונזער ליטעראטור. די וויצען זענען געזאמעלט פון א וויסענשאפטליכען שטאנדפונקט און רעדאַגירט אין א קלאַסישער פאָרם. אנדערע זאמלער פון יודישע וויצען (ראַווניצקי, וויזען ישעיהו זלאָטניק), וועלכע האָבען געהאַט לייכטער, ווייל זיי האָבען די וויצען ארויסגעגעבען אין יודישען אָריגינאַל האָבען ווייט נישט דערגרייכט די הויכע מדרגה פון דרויאַנאָווס העברעאישער זאמלונג.

קיינער איז נישט אַזוי ווייט בערעכטיגט צו דערצעהלען אונז די געשיכטע פון 50 יאָהר חבת ציון, ווי דרויאנאָוו, וועלכער האָט דער דאָזיגער געשיכטע געווידמעט זיין גאַנץ לעבען. ער וועט אונז אויך ברענגען אַ גרוס פון דעם היינטיגען ארץ-ישראל וואו עס בליהען די בוימער, וואָס פינסקער האָט געפלאַנצט פאַר 50 יאָהר.—

ברוך הבא!

ד"ר ירמיהו פרענקעל.

פון האנדעלס-געריכט

יאנואר 1930, איז דער טעקסטיל-געזעלשאפט „סטאַניסלאַוו רייכמאן און שותף" (ציגעל-גאס 36) פערעפענטליכט געוואָרען אַנ'אופּאַדלאַסטש.

אין דעצעמבער 1930, האָט זיך דער סינדיק געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע אדורכצופיהרען א ליקווידאַציע, כדי צו דעקען דעם חוב דער אופּאַדלאַסטש-מאַסע א סומע פון 183.144.06 זל. דאָס געריכט האָט דאַן די ביטע פון סינדיק אָפּגעזאָגט.

אויף דער לעצטער פערזאמלונג פון די קרעדיטאָרען, איז צוליב דעם, וואָס די געפאַלענע פירמע האָט נישט אריינגעטראָגען קיין שום פּראָפּאָזיציעס געוועהלט געוואָרען א סינדיק דער סוחר לודוויק פיילכענפעלד. דאָס געריכט האָט דעם סינדיק בעשטעטיגט.

* * *

צום אופּאַדלאַסטש פון דער פירמע „וואַט", טעכנישער ביוראָ פון אינזש. מאַרצעלי אבראַמזאָן, האָט דאָס געריכט בעפרייט דעם ביזאיצטיגען געריכטס-נאַדזאָר אדוו. העגריק פעליקס, און אויף זיין אָרט נאָמינירט אדוו. עדוואַרד אנגערשטיין.

* * *

אין שייכות מיט דעם „נאַדזאָר" פון דער אקצ. געז. „סעטאַלאַנאַ", האָט דער ריכטער-קאָמיסאַר, האַנדעלס-ריכטער יאַקיב ליבראך אריינגעטראָגען צום געריכט א פאָרשלאָג, צו פערלענגערן דעם טערמין פון קאָנטראָלירען דעם בילאַנס, אנווייזענדיג, אַז ביי אַזאַ גרויסען אָביעקט, איז א 14 טאָגיגער טערמין א צו קורצער.

דאָס געריכט האָט דעם טערמין פערלאַנגערט ביז'ן 19-טען יאַנואַר ד. י.

ערב חגא אוז נאר חגא
נישט קיין נפקא-מינא — איז טעקסטיל-האנדעל איז ביטער

(2) אין שייכות מיט דער ערב-יום-טוב-צייט איז אין דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע הייאָהר געווען אַ פילשטענדיגער שטילשטאַנד.

דאָס איז געווען אַנ'אַבסאָלוט אומנאָרמאַלע דערשיינונג, ווייל געוועהנליך אין דער צייט פערגרעסערט זיך דער געברויך אין דעם דעטאַיל-האַנדעל, און דאָס איז, זעלבסטפערשטענדליך, משפיע אויף א גרעסערע בעוועגונג אין דעם הורט-האנדעל.

צו דעם זומער-סעזאָן אין דער דאָזיגער בראַנזשע וועלען זיך די לאָדזער פאַבריקען ערשט אָנהויבען גרייטען ערשט אין דער העלפט פון דעם קומענדיגען חודש.

להיפוך צו דער באַוועל-אינדוסטריע, זענען אין דער וואָל-אינדוסטריע די זומער-זאַפּאַסען זעהר קנאַפּע, און מען דאַרף רעכענען, אז די פּראָדוקציע פון די דאָזיגע סחורות וועט שטאַרק פערגרעסערט ווערען.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז די „קאַרנאַוואַל-צייט" אין דעם האַנדעל מיט באַוועל-סחורות אויך גאָרנישט קיין גראַטעגע.

דער אלטער ארימאן
ווייזט זיך ארוים פאר א יונגען ספריטנעם גנב

(2) נעכטען איז צו אליה מאַשקאָוויטש'ן אין שטוב (אויף דרעוונאָווסקאַ 17) אַרײַן אַן'אַלטער אָרימאַן בעטען אַ נדבה.

מאַשקאָוויטש האָט איהם אַוועקגעזעצט ביים טיש, און מכבד געווען איהם מיט'ן איבערבלייבעכץ פון מיטאָג.

בעת דער אָרימאַן האָט געגעסען, האָט מאַשקאָוויטש דערוויל אָפּגעציילט אַ הונדערטער מזומן-געלד אויף אויסצוקויפען אַ וועקסעל, און ווען ער האָט זיך אָפּגעקעהרט צו רופען זיין טאָכטער, אַז זי זאָל גיין דעם וועקסעל אויסקויפען, האָט דער אָרימאַן אַ כאַפּ געטאָן פון טיש אַ צוואַנציג-זלאָטעדיגע באַנקנאָט, און זיך געלאָזט הענדום-פענדום אַנטלויפען.

מאַשקאָוויטש האָט זיך געלאָזט נאָך איהם נאָכלויפען, אָבער זיין טרחה איז געווען בחנם, ווייל דער אַלטער אָרימאַן האָט משמעות געהאַט לייכטע פיס...

ס'איז דערביי טשיקאַווע דער פּרט, אַז בעת'ן לויפען אין דער ריכטונג צו שוו. יוזעף-שפּיטאַל האָט זיך ביים „אַלטען אָרימאַן" אָפּגעקלעפּט די... באָרד.

פּאָליציי זוכט איהם — אָהן דער באָרד.

א 17-יאהריגער אויסוואורף
האט געשלעכטליכע בעציהונגען מיט א 8 און 10-יאהריגע קינדער

(2) סוף סעפּטעמבער פ. י. האָט זיך אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט געמעלדען א געוויסע וויקטאָריאַ קשיאַנזשעק צוזאמען מיט איהר 10-יעהריגער טעכטערל, רעגינע, און געגעבען אַזאַ שרעקליכע דערקלערונג, אז לכתחילה האָט מען גאָרנישט געוואָלט גלויבען אין איהרע ווערטער.

די קשיאַנזשעק האָט נעמליך דערקלערט, אז מחמת דאָס קלאָגען זיך פון איהר טעכטערל אויף וועהטאָגען אין די געשלעכטס-אָרגאַנען, איז זי מיט איהר אוועק צו א דאָקטאָר פון דער קראנקען-קאַסע און יענער האָט געמעלדען דער איבערגעשראָקענער מוטער, אז די טאָכטער איהרע איז אָנגעשטעקט מיט סיפיליס.

די אומגליקליכע מוטער איז תיכף אוועק אין קאָמיסאַריאַט און מיט טרעהרען אין די אויגען געמעלדען וועגען איהר שרעקליכען אומגליק.

דער גאַנצער אויספאָרשונגס-אפּאַראַט איז דעריבער תיכף אַוועקגעשטעלט געוואָרען אויף די פיס.

קודם כל האָט מען אויסגעפרעגט די קליינע רעגינקע, וועלכע האָט זיך מיט געוויין מודה געווען, אַז שוין זייט צוויי יאָהר האָט זי געשלעכטליכע בעציהונגען מיט פערשידענע יונגלעך, און דערביי איז איהר לעצטער „קאַכאַנעק" געווען דער 17-יאָהריגער סטאַניסלאַוו לאַסקי (פון לאַוויצקאַ-גאַס 5).

בעת דער ווייטערדיגער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אויך לאַסקי איז קראַנק אויף סיפיליס, און עס איז ענטשטאַנען דער לאָגישער חשד, אַז דאָס האָט ער אָנגעשטעקט מיט דער מוראדיגער חולאת דאָס מיידעלע.

אַז מ'האָט אָבער ווייטער געפאָרשט, האָט מען, להיפוך, פעסטגעשטעלט, אַז דאָס מיידעלע האָט אָנגעשטעקט לאַסקין...

דערנאָך האָט מען זיך דערוואוסט ווייטערדיגע סענסאַציאָנעלע פּרטים, ווי דהיינו, אַז לאַסקי האָט שוין זינט אַ לענגערע צייט געהאַט געשלעכטליכע בעציהונגען מיט דער 9-יאָהריגער מאַריאַ זשורקאָווסקאַ (לאַוויצקאַ 5), מיט דער 8-יאָהריגער יאַדוויגאַ קאַמעצקאַ (לאַוויצקאַ 5), מיט דער 11-יאָהריגער סטאַניסלאַוואַ זעליגער און מיט איהר אַ יונגערער שוועסטער, יוזעפאַ (לאַוויצקאַ 5), ווי אויך מיט דער אויבענאָנגערופענער, 10-יעהריגער רעגינאַ קשיאַנזשעק.

מחמת די אַלע אָנגערופענע מיידלעך, חוץ רעגינקע, האָבען זיך ארויסגעוויזען פאַר געזונד, איז פּאָליציי טאַקי געקומען צום אויספיה"ר. אַז נישט לאַסקי האָט אָנגעשטעקט רעגינקען, נאָר פערקעהרט.

עס איז נישט צום איבערגעבען, וואָס פאַר א יסורים עס האָבען געליטען די משפּחות פון די פערומגליקטע קינדער.

מען האָט דעם בחור'ל לאַסקי געוואָלט תיכף קורע כדג זיין, מען האָט איהם ממש געוואָלט לינטשען, און פּאָליציי האָט איהם קוים אָפּגעראַטעוועט.

נעכטען איז דער תנא-בארטעק, לאַסקי געשטאַנען פאַר'ן לאָדזער קרייז-געריכט.

דער פּראָצעס איז פאָרגעקומען ביי פערמאַכטע טירען.

דער יוגענדליכער אויסוואורף איז פערמשפּט געוואָרען אויף 6 יאָהר טורמע, אָבער צוליב זיינע יונגע יאָהרען איז די שטראָף געמינערט געוואָרען אויף אנדערטהאַלבען יאָהר אויסבעסערונגס-הויז.

קליינע פאדאטקעס!!!
וועלען צאהלען פון ניי-יאהר אז סוחרים
וועלכע וועלען פירען האנדעלס-ביכער!
איך פיהר שוין פיל יאָהר ביי איינינע פירמעס האַנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען קאָנטראָלירט און שטענדיג פון סקארב אנערקענט! און די פירמעס צאָהלען פאַדאַטקעס נאָר לויט די ביכער. איבערדעם דאַרפען סוחרים, וועלכע ווילען פון ניי-יאָהר איינפיהרען ביכער זיך ווענדען צו מיר.
מיט אכטונג ג. גרינבוים
קאנסטאנטינער 46
לינקע אָפיצינע 1-טער שטאָק

די גוט-בעקאַנטע
פערפומעריע
5 זאוואדזקא 5
טמפּפעהלט צום איצטיגען סעזאָן א רייכען אויסוואהל פון די נייעסטע
פערפומען
קעלנישע, בלומען-וואַסערן
פודערן
קאסמעטיק אינ- און אויסלענדישע
טואַלעט-זייפען
צו קאנקורענץ-פרייזען
PERFUMERJA מיט אכטונג
J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92
בעמ.: ווער עס בעזוכט מיין פערפומעריע, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע.
פאַר אנגראָסיסטען — אויסנאַהמס-פרייזען.

רעגיסטראַציע פון ארבייטסלאָזע

(–) דער אונטערשטיצונגס-אַמט ביים מאַגיסטראַט איז מודיע, אַז די רעגיסטראַציע אויף שטיצע פאַר ארבייטסלאָזע פאַר'ן חודש יאַנואַר וועט פאָרקומען לויט פאָלגענדען סדר:

דאָנערשטאָג, ד. 7 יאַנואַר
M N O

פרייטאָג, ד. 8 יאַנואַר
P·R S

שבת, ד. 9 יאַנואַר
T U W Z Ż

א ברודער איז זיך נוקם

(2) אין דאָרף רושיעץ, נעבען לאָדז, האָט דער 28-יאָהריגער אנטאָני וואלאשיאַק אויי צוהורג'ט דעם 22-יאָהריגען יאַן קאַלושניאַק, ווייל ער האָט פערלוירען אינגאַנצען דאָס לשון.

די סיבה איז געווען, וואָס קאַלושניאַק האָט פערפיהרט זיין 18-יאָהריגע שוועסטער אננא.

סערטיפיקאַטען פון ארץ-ישראל

עס זענען דערהאַלטען געוואָרען סערטיפיקאַטען ערלויבנישען אויף צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל פאַר פאָלגענדע פערזאָנען: גאָפליב צעלינא, גיטלין פאניא, אייזען רבקה, גאָלדנער רבקה, גראָסבערג רבקה הדסה.

אויסערדעם זענען אָנגעקומען המלצות אויף סערטיפיקאַטען פאַר פאָלגענדע פערזאָנען: ראָשלאָווסקא רייזל לאה, בירנצווייג חיה, בערגמאַן חוה איטא.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך ווענדען אין א"י-אַמט (שרודמייסקא 29) כדי צו ערלעדיגען די רייזע-פאָרמאַליטעטען.

אז מ'מאַכט פון דער שטוב א בוידעם...

פערברענט וועש פאַר טויזענד זל.

(2) אין שאול ליכטענשטיין'ס וואוינונג (ליפּאָוואַ 46) האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה, פון וואָס ס'האָט זיך אָנגעצינדען די וועש, וואָס ס'האָט זיך געטריקענט אין דער וואוינונג. דער שאָדען בעטרעפט טויזענד זל.

זעלבסטמאָרד אויפ'ן וואקזאַל

(א) אויפ'ן פאַבריק-וואָקזאַל איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד מאַריאַ פורגאַל, וועלכע איז געקומען קיין לאָדז זוכען אַרבייט. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאָל.

פון „וויזאָ"

דער וועכענטליכער טיי-אָוונד פון „וויזאָ" וועט פאָרקומען מאָרגען, דאָנערשטאָג 9 אָוונד אויף שענקעוויטשא 29, מיט א רעפעראַט וועט אַרויסטרעטען דער בעקאַנטער ליטעראַט, דעלעגאַט פון דירעקטאָריום פון קרן קימת לישראל אין ירושלים א. דרויאַנאָוו.

פלוצלינג געשטאָרבען

אויף דער אויטאָבוס-סטאַציע וואָלטשאַנסקא 224 איז פלוצלינג געשטאָרבען מאַריא מיכאַלסקא וואָס איז נאָר וואָס געקומען פון פּיאָטריקאָוו

פאַר „קאַליע מאַכעך" און וועקסלען אויף „יענער וועלט"...

(2) פאַר'ן צווינגען זיין ווייב צו מאַכען אַנהבאָרט, פון וועלכען זי איז אין משך פון 4 טעג געשטאָרבען, און פאַר'ן „קאַליע מאַכען" גופא, זענען נעכטען געמשפּט געוואָרען דער 27-יאָהריגער אַנטאָני מוראַס (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 67) און די אַקושערקע, קאַראָלינא קאָפּאניאַ.

דער „פיינער" מאַן איז פערמשפּט געוואָרען אויף 6 חדשים מורמע מיט'ן אָבלייגען די שטראָף אויף 2 יאָהר, און די אַקושערקע האָט בעקומען א – פסק אַ יאָהר טורמע, און מען האָט איהר פערווערט צו פּראַקטיצירען 2 יאָהר.

א ברודער-מאָרד אין דאָרף

(א) אין פעלד, ביים דאָרף זשאַביע - דאָלי, קוילער קרייז האָט מען געפונען מיט אַנ'אונטערגעשאָסענער ברוסט דעם פויער יאַן ווירוואַ.

מען האָט אויף איהם געשאָסען פון א דובעלטובקע, הינטערוויילעכץ, פון הינטער קשאַקעס.

אַזוי-ווי צווישען איהם און זיין ברודער אַנטאָני גייט שוין אָן פון לאַנג א מחלוקה וועגען א נחלה, און יענער האָט איהם געדראָהט, אַז ער וועט זיך אויך אין איהם נוקם זיין" – איז אַנטאָני ווירוואַ ארעסטירט געוואָרען.

א שרפה אין דער זגערזשער כעמיקאַליען-פאַבריק

(2) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער זגערזשער כעמיקאַליען-פאַבריק, און מחמת די לייכט-ברענענדע מאַטעריאַלען האָט זיך די שרפה שנעל פערשפּרייט.

צוזאַמען מיט די זגערזשער פייערלעשער האָבען אין דער רעטונגס-אַקציע אויך אַנטייל גענומען 3 אָפּטיילונגען פייערלעשער פון לאָדז.

אין משך פון 2 שעה איז דאָס פייער איינגעלאָשען געוואָרען.

די סיבה פון דער שרפה איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט.

עס איז נאָך אויך נישט פעסטגעשטעלט וויפיל עס בעטרעפט דער גרויסער היזק.

משוגענער אונטערגעצונדען א שטאַל

7 דאָרפס-ווירטשאַפטען און ער אַליין איז פערברענט געוואָרען

(2) דער פויער אַנטאָני מעלטשאַרעק האָט אַרייבגעלאָזט צו זיך אין סטאַדאָלע נעכטיגען (אין דאָרף בראַנבזעוו) דעם גייסטיג-קראַנקען סטעפאַן זאַוואַדזקי איבמיטען נאַכט, ווען דאָס גאַנצע דאָרף איז געווען איינגעזונקען אין שלאָף, איז אין דער סטאַדאָלע אויסגעבראָכען אַ שרפה, וואָס האָט זיך שנעל פערשפּרייט, און אין פייער זענען אומגעקומען גאַנצע 7 דאָרפס-ווירטשאַפטען.

שפּעטער האָט מען אין מעלטשאַרעקס פערברענטער סטאַדאָלע געפונען דעם פערקוילטען קערפּער פון דעם גייסטיג-קראַנקען.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַל ע 1 טער מאַי 2. דיר.: דור צעלמייסטער און א. בעומאָ.

גאַסטשפּילן פון לאָדזער קאַמעראַל און קליינקונסט-טעאַטער „אַררט"
קינסטל. אָנפ.: מ. בראָדערזאָן.

היינט, מיטוואָך – 2 פאָרשטעלונגען: אנהויב 7.45 און 9.45 אין אָוונד
ווידערהאָלונג פון דער גרויסער פייערליכער פּרעמיערע פון 24.פּראָגראַם א 3.

מ'לאַכט פון דער וועלט

אין 2 טיילן 14 בילדער

טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אָפּאַטאָשאַנעק, ש. א לישעל. מוזיק: דוד בייגעלמאַן.
מאַק דאָוועל און פּאָלקס-מאָטיווען. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטוס.
רעזשי ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. בינע-אינספּעקציע: מ. קאָן.
עס בעטייליגען זיך (לויט א"ב): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלסקאַ, ש. דזשיגאַן, שיינע מרים, צילי סטאָל, מ. פּעפּערמאַן, מ. פּולאַווער, מ. קאָן, י. שומאַכער, י. שיפּער און א קינסטל. טאַנץ-קוואַרטעט
די קאַסע איז אָפען פון 6 א זייגער אין אָוונד.

אפטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א דאַנצעט (זגערזשער 57) א. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), ס. גאָרפיין, (פּילסודסקיעגאָ 54) ס. באַרטאָשעווסקי (פּיאָטרקאָווער 164) ה. רעמבעלינסקי (אָנדזשעיאַ 28) א. שימאַנסקי (פּשענדזאָלניאַנא 75).

מענשען צובּרעכען הענד און פיס

אויף די גליטשען און אויף די גאַסען

(א) אויף דער גליטש, פּשעיאַזד 7, האָט זיך דער ביראַליסט יוזעף זשעלינסקי אויסגעגליטשט אַזוי אומגליקליך, אַז ער האָט צוּבראָכען אַ האַנד אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

אויף לימאַנאָווסקא גאַס, האָט זיך אויסגעגליטשט די 72 יעהריגע מאַריאַנאַ פּאָדבענסקא און צעבראָכען אַ פיס.

אויף לאַגעווניצקא 7 האָט זיך אויסגעגליטשט דער 62 יעהריגער ישראל בליגדער און צעבראָכען אַ ביין.

קאָנצערט פון אַלפרעד הען

דער וועלט-בעריהמטער דייטשער פּיאַניסט אַלפרעד הען, וועלכער האָט געקריגען די ערשטע אויסצייכנונג פון בעריהמטען פּיאַנאָ-קעניג ארטור רובינשטיין – וועט אונז מהנה זיין מיט איין-איינציגען קאָנצערט מאָרגען, דאָנערשטאָג, אָוונד אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאָס פינפטע ספר'ל „פון דער סדרה". (פון פ. ז. גליקסמאַן) וועלכעס נעמט ארום די סדרות: שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו.

די פריהערדיגע העפטען נעמען ארום דאָס גאַנצע ספר דברים און דאָס גאַנצע בראשית צו בעקומען אין די לאָדזער ביכהאַנדלונגען און ביים ארויסגעבער. פ. ז. גליקסמאַן לאָדז, זאַוואַדזקא 16אַ.

גראַנדיעזער קאָנצערט פון „שיר-כאָר"

דינסטאָג דעם 12 יאַנואַר 8,45 אָוונט קומט פאָר אין דער פילהאַרמאָניע א גראַנדיעזער קאָנצערט פון „שיר"-כאָר אונטער דער לייטונג פון בעגאַבטען דיר. פּראָפ. י. פייווישעס מיט דער בעטייליגונג פון די סאָליסטען פּרל. ס. קראַפּיווניק (סאָפּראַן) און ה' ה. קאַרן (טענאָר), ביים קלאַוויר פּרל. ד. לאַקס, אין אינטערעסאַנטען פּראָגראַם געהי' ארייַן קלאַסישע שאַפונגען פון זילדער, שובערט, מענדעלסאָן און אנדערע ווי אויך יודישע פאָלקס-לידער. די גרויסע צאָהל, ביז יעצט, פערקויפטע בילעטען בעווייזען, דאָס די נעמען „שיר" און פּראָפ. פייווישעס זענען די בעסטע גוואַראַנציע, אז דער קאָנצערט וועט אדורך מיט א גרויסען ערפאָלג אין יעדער הינזיכט.

אַ פערבלאָנדזשעט קינד

ביים רב סעגאַל געפינט זיך א פערבלאָנדזשעט מיידעלע, וואָס איז אנ'ערך 6–7 יאָהר אַלט.

זי זאָגט, אז זי הייסט ברײנדעל, איהר מוטער הייסט טויבע, און איהר פאָטער, זלמן, האַנדעלט מיט אויבס אויפ'ן גרינעם מאַרק.

ר. איזראעל.

פּערע

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

64

— דאָס איז דיין אַרבייט, האָט גאָרדאָן אַ געשריי געגעבען צו בערטאַן.

— יאָ, איך האָב אויסגעמיטען, אַז דו זאָלסט נישט דער'הרג'ענען נאָך אַ מענש.

— דו, אַלטער „בליאַד", איך וועל דיך אויסלערנען שכל, ביי מיר וועסט דו נישט מאַכען קיין משוגענע שטיק.

— איך האָב שוין גענוג אַלץ, האָט בערטאַ אויפגעטרעגט געזאָגט, איך האָב שוין גענוג מאָרדען, גנבות, שווינדלען און אַפּערעס.

— איך וועל זיך שוין מיט דיר אָפּרעכענען אַנ'אַנדערש מאָל, נישט אין גאַס. איך וועל דיך אויסלערנען, ווי אַזוי צו דינגען מענשען, מאַכען אַ קינסטליכען צוזאַמענלויף, כדי דער פערשוין, וועלכען איך האָב שוין געהאַט פעסט אין האַנד, זאָל מיר קענען ענטקומען. בערטאַ האָט זיך גאָר נישט מעהר אָנגערופען און איז אַוועק....

קאַפּיטעל 14

זשאַרזש פאַלט...

— וויפיל געלד איז פאַראַן, האָט זשאַרזש געפרעגט, עפענדיג די טיר אין צימער פון פרידאַ.

פרידע, וועלכע איז נאָך געלעגען אין בעט אַ שלעפערדיגע און מידע נאָך אַ שלאָפלאָזער, שיכור'ער און אויסגעלאַסענער נאַכט, האָט געעפענט די אויגען, זיך אויפגעזעצט אויף די עלענבויגענס אין בעט, אָנגעקוקט גאָרדאָנען פון קאָפּ ביז פיס און געזאָגט:

— וואָס מאַכסט דו דאָס פאַר'אַ געוואַלדען זשאַרזש?

— איך בין שטאַרק בייז, רעג מיך נישט נאָך מעהר אויף.

— וואָס בין איך שולדיג, אַז דו ביסט בייז?

— קיינע פון אייך איז נישט פאַראַן קיין רעכטע, קיינע פון אייך איז נישט דאַנקבאַר.

— אָהאָ, אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען דאַנקבאַרקייט, ביסט דו גערעכט, איך בין דיר נישט שטאַרק דאַנקבאַר פאַר דער לאַגע, אין וועלכער איך געפין זיך.

— איך בין נישט אויפגעלעגט מיט דיר איצט צו דיסקוטיר'ען, האָט זשאַרזש ווייטער געשריגען, איך פרעג דאָך דיך וויפיל געלד ס'איז פאַראַן.

— ערשט אַכט טעג ווי דו האָסט ביי מיר צוגענומען דאָס געלד. ס'וואַקסט דאָך ביי מיר נישט קיין געלד.

— אָבער וויפיל איז פאַראַן, צו אַלדע רוחות?

פרידאַ האָט זיך דערשראָקען פאַר זשאַרזשס געשריי און פאַר זיין אויסזעהען, זי איז אַראָפּ פון בעט אין הוילען העמד, צוגעגאַנגען צו דער שאַנק, אַרויסגענומען אַ פּאַק באַנקנאָטען און נישט געצעהלטערהייט איבערגעגעבען זשאַרזשען, וועלכער האָט צוגענומען דאָס געלד, גלייך געלעגט די באַנקנאָטען און איבער'געצעהלט.

— צום טייוועל, ס'וועט כסדר ווייניגער, זאָג דעם אמת, דו באַרגסט דיר נישט אַראָפּ פון דעם געלד?

— זשאַרזש! ווי וואַגסט דו מיר אַזוי צו זאָגען?

— אויב אַזוי קענסט דו דאָס געשעפט נישט מעהר פיהרען.

— איך קען שוין דווקא יאָ, אָבער דו אַליין האָסט געמאַכט אַ תל דערפון. דו האָסט אַוועקגענומען די בעסטע מיידלעך פון געשעפט און איבערגעלאָזען סאַמע „גרינע", אָנפּענגעריגס, וואָס האָבען נישט קיין שכל ווי אַזוי אַ זלאָטי אַרויסצובעקומען. די גרעסטע עוולה האָסט דו געטון דעם געשעפט, וואָס דו האָסט צוגענומען די „שוואַרצע מאַשע", זי האָט געקענט יעדען גאַסט, ביי איהר איז קיינער נישט אַרויסגעגאַנגען פון דאַנען מיט מעהר געלד ווי אויף אַ דראָזשקע און פאַר'ן סטרוזש אַ חוץ דעם איז זי געווען די אַטראַקציע פון געשעפט. די געסט האָבען געקלעפּט ביי איהר, ווי פליגען ביי צוקער.

— זיי רוהיג, די „שוואַרצע מאַשע" וועט שוין דער טייוועל בעהמען, זי וועט שוין איצט צוריקקומען אַהער, זי וועט זיך שוין לאַנג נישט פרעהען מיט איהרע פּאַלאַצען, בריליאַנטען, געלד און יחוס. זי וועט צוריקקומען. אַזוי ווי איך האָב זי גרויס געמאַכט, אַזוי וועל איך זי איצט קליין מאַכען.

— וואָס איז געשעהען זשאַרזש? דו האָסט דאָך געהאַט וועגען איהר די בעסטע מיינונג, זי האָט דאָך דיר אַריינגעברענגט די גראָבע טויזענדער.

— דאָס אַלץ מוז זיך ענדיגען, זי איז געוואָרען צופיל יחסנ'טע און דאָס האָב איך פיינד.

— דאָס געפעלט מיר עפּעס נישט, ס'איז עפּעס געשעהען, דו ביזט צופיל אויפגערעגט, זאָג מיר זשאַרזש. פרידאַ איז צוגעגאַנגען צו איהם, איהם אַרומגענומען.

— זשאַרזש, איך האָב דאָך פאַר דיר אַזויפיל געטון, אַזויפיל רבנות געמאַכט. איך האָב זיך אָפּגעזאָגט, צוליב דיר פון אַלעס אין דער וועלט, געטון אַלץ, וואָס דו האָסט געהייסען. און דו רייסט זיך אָן אויף מיר, אַזוי ווי איך וואָלט אַלעם שולדיג געווען.

— דיך וועל איך אויך באַלד בעפרייען, איך וועל אַלעס איבערלאָזען צום טייוועל. איך קען זאָגען מיט אייך שלום. לאָזט מיך אַלע צורוה.

— וואָס איז געשעהען, זשאַרזש? איז עפּעס פאָרגעפאַלען. דו שטעהסט פאַר א געפאַהר?

— גאָרנישט איז פאָרגעפאַלען, גאָרנישט איז געשעהען? אפשר איך פיהל, אַז עפּעס וועט דאָך בפירוש געשעהען, אמשטיינדעסטוועגען רעדט מיר איצט אויף די „אַטשיטשיטש" דייַן מאַן.

— מיין מאַן, בערנאַרד איז געפאַלען אויף דער שפּור?

— ניין, נישט אויף דיין שפּור, נאָר אויף מיינע און נישט אין צוזאַמענהאַנג מיט דיר נאָר אין גאַנץ אַנדער ענין.

— פרידאַ האָט זיך פערטראַכט, נישט ווילענדיג זענען איהר אין די געדאַנקען געקומען פערשידענע ערינערונגען פון דער ווייטער זיין נאָהענטער פערגאַנגענהייט, זי האָט געוואוסט, אַז איהר מאַן בערנאַרד האַלט זי פאַר טויט, אַז ער האָט געשטעלט א מצבה אויף א פרעמדען קבר, מיינענדיג, אַז דיין ווייב פרידאַ איז דאָרט בעגראָבען. זי האָט איהם אויך נישט געזעהען, זייט דעם מאָמענט, ווען ער איז אַוועק אויף דער מלחמה. און וואָס ווייטער איז געווען? האָט זי זיך גאָרנישט געוואָלט דערמאָהנען.

(פאָרטזעצונג קומט).

היינט גראנדיעזע יוביליי-אקא-דעמיע פון קרן קימת לישראל

היינט הויבען אן ביי אונז אין שטאט די יובל-פייערונגען פון חבת ציון און קרן־קימת.

אלס התחלה פון די פייערונגען וועט דינען די גראנדיעזע אקאדעמיע, וועלכע קומט פאר היינט אוועגד אין פילהארמאניע זאל, אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען דער בעקאנטער העברעאי־שער שריפטשטעלער ה׳ א. דרויאנאוו פון א״י, ד״ר סארטאקאווער און ה׳ משה לימאן.

די פייערליכקייט פון דער אקאדעמיע וועט בעריכערען דער מוזיקאלישער טייל, אויסגעפיהרט דורך דעם כאר, ארקעסטער און סאליסטען פון „הזמיר", אין וועלכען עס געהען אריין א גאנצע רייהע מוזיקאלישע שאפונגען פון די בעדייטענסטע קאמפאזיטאר׳ען.

מיט די דאזיגע פייערונגען הויבט זיך אן א גרעסערע זאמעל־אקציע, וועלכע איז פראקלאמירט געוואר׳ען דורכ׳ן הויפט־דירעקטאריום פון קק״ל אין ירושלים. די הכנסות זענען בעשטימט אויפצובויען א „ספר ביל״ו" אלס אייביגער אנדענקען פאר די ערשטע פיאנערען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

עס העלפט נישט
זי האט געמוזט בעצאהלען פאר׳ן אונטערשרייבן

(2) א געוויסע פרוי ראזען (פון ווארשא האדשא 3) איז נעכטען געגאנגען אויפ׳ן וואקזאל פון דער לאדזער פאבריק־באהן אפנעהמען איהר באגאזש.

כדי צו אונטערשרייבען די קוויטונג, האט זי געמוזט אנקומען צום באגאזש־בעאמטען, ווייל זי האט ביי זיך נישט געהאט נישט קיין פעדער און נישט קיין בלייפעדער.

פאר׳ן אויסבארגען די פעדער אויף אונטער־צושרייבען דעם נאמען, האט די פרוי ראזען דערנאך געמוזט בעצאהלען 50 גראשען — אנדערש איז עס נישט געגאנגען...

געשאסען און פערוואונדעט א חבר
קרייז־געריכט דעם פראצעס מבטל געמאכט

(2) אין קרייז־געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס געגען דעם 30 יעהריגען סטאניסלאוו סטושא, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין שיסען צו זיין חבר מיכאל גאליגאווסקי, פון וואס דער לעצטער איז לייכט פערוואונדעט געווארען.

נאכ׳ן אויסהערען די עדות האט דאס געריכט דעם פראצעס מבטל געמאכט. דאס געריכט איז ארויס געגאנגען פון דעם שטאנדפונקט, אז צוליב דעם, וואס דער אנקלאגער איז לייכט פערוואונדעט געווא־רען, דארף דער פראצעס בעטראכט ווערען דורכ׳ן שטעטישען געריכט.

סטושא איז שוין איינמאל געמשפט געווארען פאר א מארד.

—=:[o]:=—

סאלטיס, וואס מאנט איין שטייער פאר זיך
ווערט פערמשפט צו 6 חדשים תפיסה

(2) נעכטען איז אין קרייז־געריכט פארגע־קומען א פראצעס געגען דעם סאלטיס פון דארף טשעסנאוו, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין צונעמען 436 זל. שטייער־געלד פון די פויערים וואס ער האט געדארפט אריינטראגען אין דער שטייער־קאסע. ער איז אייניגע מאל אויסגעפאדערט געווא־רען דאס געלד איינצוצאהלען אין דער שטייער־קאסע, ער האט זיך אבער ארויסגעדרעהט און נישט בעצאהלט.

דאס געריכט האט דעם סאלטיס פערמשפט צו 6 חדשים תפיסה.

עפענטליכע ווענדונג צו דער לאדזער יודישער קהלה
(בריף אין רעדאקציע)

אין א מאמענט פון נישט דער־הערטליכען קרי־זיס, וואס האט ארומגעכאפט גאנץ פוילען און בפרט דעם יודישען קליינבירגערליכען עלעמענט, דעם יודישען בעל־מלאכה, דעם יודישען קליינעם סוחר און סתם הארעפאשניק, וועלכער איז פון תמיד אן דער אוואנגארד אויפ׳ן פעלד פון הונגער, דלות און נויט. ווענדען מיר זיך צו אייך יודישע פרנסים, ראשי־הקהל, מיט דער פראגע: צי האט איהר באמת פערלוירען אייערע חושים פאר׳ן יודישען לעבען? צי העדט איהר נישט דעם וועה־געשריי פונ׳ם יודי־שען דלות און דחקות? אין א צייט, ווען מיזענדער יודישע קינדער, פון האנדווערקער און קליינהענד־לער ווערען געשוואלען פון הונגער און קעלט, נאקעט און אהן שיך, נישט האבענדיג די מעגליכ־קייט צו געהן אין שולע. אין אזא אויסער־געוועהנ־ליכע טרויעריגע צייט, ווענדען מיר זיך צו אייך, פארשטעהער און אויסגעוועהלטע פון די יודישע פאלקס־מאסען: וואס מיינט איהר מיט אייך? צי מיינט איהר באמת, אז מיט דעם, וואס איהר זייט אונז מזכה מיט נאך צוויי, דריי רבנים, שוחטים, מיט נאך נייע בעאמטע אויפ׳ן בית־עולם, האט איהר שוין אייערע התחייבות׳ן לגבי אונז דערלעדיגט? בעת בכל תפוצות ישראל ווערט שוין געארבייט מיט דער גרעסטער מסירות־נפש צו דערהאלטען, דאס לעבען און געזונד פונ׳ם יודישען קינד. האט איהר פארשטעהער פון איינע פון די גרעסטע יודישע קהלות אין אייראפע, זיך פערמאכט אויף זיבען שלעסער, בכדי נישט צו הערען דעם געשריי פון יוגה און פיין, פון אונזערע ארימע, ממש אויסגייענדיגע קינ־דער, וואס לעכצען נאך א ווארימע שטוב און א שטיקעל טרוקען ברויט.

געדענקט, אז מיט אונזער רוף איז די גאנצע לאדזער יודישער בעפעלקערונג. מיר פאדערן תיכף ומיד צו שאפען היים־ און ווארים־שטובען פאר׳ן יודישען שול־קינד. מיר פאדערן געהעריגע סוב־סידיעס פאר די שוין עקזיסטירענדיגע גמילת־חסדים קאסעס און אויך צו שאפען נייע. מיר פאדערן שטיצע פאר׳ן פרנסה׳לאזען האנדווערקערטום און קליינהענדלערטום. מיר פאדערן בכלל א ברייטערע צווייגטע אינטענסיווע טעטיגקייט מצד דער יודישער קהלה צו לינדערן די נויט פונ׳ם הונגעריגען.

צענטראלער האנדווערקער־ראט, זשעלאזנא 10א; צענטר. ראד־פערקעהר; צענטר. קליינ־הענדלער פעראיין; לוין־וועבער־מייסטער־פעראיין; שניידער־כאלופניקעס; טישלער־צעך, שניידער צעך, שוסטער צעך, בלעכער צעך, בעקער צעך, שאכטעל־מאכער קאאפעראציע, גמילת־חסדים־קאסע, גרינער־מארק, דראשקעס און רעסארן בעזיצער, נותן לחם, סאלגע 14; גמילת־חסדים, פאמ. 15; קליינהענדלער פון פרוכטען און געמיזע; טארג און מארק הענדלער; שאכער פעראיין; פיש־הענדלער פעראיין; הערינג הענדלער־פעראיין; גאסען־שטייער, אלטע גארדער־אבען הענדלער, הויזירער.

עקזעקוטיווע און פעראייניגטער פאלקס קאמיטעט צו לינדערן די נויט פון די יודישע פרנסה׳לאזע אין לאדז.

ערפאלג פון לאלא יאקובאוויטש אין פאלקס־טעאטער

נעכטען איז אין יודישען פאלקס־טעאטער פארגעקומען א פארשטעלונג, פון דער פילהארמא־ניע טרופע, לטובת דעם יודישען קעלבער־שעכטער־פעראיין.

עס איז געשפילט געווארען די אפערעטע „פון כתריאלעווקע ביז ניו־יארק" מיט די בעקאנטע סוברעטין לאלא יאקובאוויטש, וועלכע האט מיט גרויס ערפאלג דעביוטירט אין דער ה׳ יפטראלע „עטעל".

דער „ארוט" שפילט
היינט — 2 יום־טוב־פארשטעלונגען

היינט, מיטוואך, ווערט אין „ארוט" געשפילט 2 מאל: 8 און 10 אין אווענד.

עס ווערט געגעבען דער סענסאציאנעלער 24-טער פראגראם, די ערשטע פרעמיערע אין דעם היינטיגען סעזאן, א. נ. „מ׳לאכט פון דער וועלט", וואס האט ארויסגערופען א שטורם פון בעגייסטע־רונג אין די היגע טעאטראליש־קינסטלערישע ספערע־קרייזען.

ראדיא־פראגראם
מיטוואך, דעם 6 יאנואר 1932

11,58 צייט־סיגנאל. 12,10 גראמאפאן 3.25 פארלעזונג. 3,50 פראגראם פאר קינדער. 4,20 פארלעזונג. 4,40 גראמאפאן 5,10 פארלעזונג. 5.35 קאנצערט. 6,50 פערשידענעס. 7,15 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס־קאמער. 7,30 רעפערטואר 7.45 ראדיא־פ־עסע. 8,00 פעליעטאן. 8,15 קאנ־צערט. 9,55 פאסט־קאסטעל. 10.10 קאנצערט. 10,40 קאמוניקאטען. 10,50 לייכטע און טאנץ־מוזיק.

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
וואלטש איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 72־134
נעהמט אן פון 2½ — 4 און פון 7 — 8 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען
11־טען ליסטאפאד 9
קאנסטאנטינער טעלעפאן 81־127
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

Dr med. STUPEL
Ordynator Roentgenolog Szpitala Miejskiego
האט בעסייט די אויפנאהמע אין רענטגענאגראפיע אין דער לעצטעניצע זגערזשער 17 פון 12—6 נאכט. זונטאג פון 10—12 מיטאג.
אין וועגערישע קראנקהייטען אין דער היים אויף פלמשא־סקיעגא 12 (אקאדנא) טעל. 28־118
פון 7 - 9 אווענד, זונטאג פון 4—6 נאכט.
אונבעמיטעלטע און ארבייטלאזע בעראטונגען אין דערזעלבע מיטוואך און זונטאג בחנם.

ס׳איז געפונען געווארען
א דאמען־בייטעל
מיט א קליינע סומע געלד.
אפצונעהמען געגען סימנים אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג. 134

קליינע אנאנסען
פרייז פון אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

פערשידענעס

א קאראקולענע פאלטען געלעגענהייטליך צו פערקויפען. פאלודניאווא 31, וו. 16.

הענטשקע־מאשינען אין גוטען צושטאנד פריינ־ווירדיג צו פערקויפען ביי ווארשאווסקי, טאר־גאווא 39. ציפאהר מיט טראמוואיען 4, 10 און 16.

איך נעהם אן פערשידענע גראוויר־ארבייטען, ספעציאליזירט אויף מאנאגראמען זעהר ביליג. — מ. קויאווסקי, קילינסקיעגא 12, וו. 4. 139

א שותף מיט 3 ביז 5 טויזענד זל. ווערט געזוכט צו א געשעפט פון בוי־ארטיקלען (אונבעדינג א יונגער מענש). אדרעס זיך צו דערוויסען אין אדמ.

אנ׳אנגעשטעלטער, אנ׳ענערגישער יונגער מענש, זאל אויך קאנען שרייבען מיט קויציע ביז 1000 זל. ווערט געזוכט אין אנ׳אונטערנעהמונג פון בוי־ארטיקלען. אדרעס צו ערפאהרען אין אדמ.

א שרייב־טיש, שאלוויע־שענקעל, פאטעל, מא־שין־טישעל און קאסע־שראנק געלעגענהייטליך צו פערקויפען. וואלבארסקא 4, פוטערשניט.

לאקאלען

1 גרויס און 1 קליין געוועלב אהן אפטרעט־געלד פון זאפארט שוין איבערציגעבען. ערפאהרען קאשטשעלנא 3, ביים ווירט פון 10 א זייגער פריה.

אנ׳עלטערע פרוי אדער צוויי מיידלעך צו שלאפען קענען זיך מעלדען ביי קרענגעל, זאווארזקא 10. 132

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואוי־נונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה־געלד. גע־וועלבער, געשעפטס־ און פאבריקס־לאקאלען. מעב־לירטע צימערען, הייזער, ווילעס, פלעצער פון פער־שידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאר דורך דער ביורא „לאקום", וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד. אינהאבער יוסף קארמעסער און קאמפ. אינפארמאציעס אהן בעלוינונג, פיעטריקאווער 62, פראנט 2. שטאק, טעל. 15־166 טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אווענד.

Dr. med.
Haltrecht
ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס־קראנקה.
נעהמט א פון 8—9.30 פריה
פון 12.30—1.03 נאכם. און פון 6 ביז 9 אווענד.
זונטאג פון 9 ביז 1 בטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 21־245.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.
דאמען בעזונדער ווארטע־זאל.

80% ביליגער, ווי איבעראל!
מעבעל
פון דער פיינסטער און בעסטער אויספיהרונג בעקומט איהר נור אין דעם ערשטקלאסיגען מעבעל־לאגער פון
Ch. Gliksztajn
45 פיעטריקאווער 45 (עק זשעלאזנא)
אויף לאגער עס־צימערן, שלאפצימערן און גאבינעטען ווי אויך ענצעלנע מעבעל־געגענשטענדע.
סענסאציע! א שלאפצימער בעקומט איהר נור פאר 950 זל.
א גארדעראבע, א גרויסער שפיגעל, צוויי בעטען מיט מאטראצען, 2 נאכט־שענקלעך, 1 טואלעטע, 2 שטיהלען, 1 פאטעל, 1 טישעל, 1 קאזעטקע. קומט און איבערצייגט אייך! געדענקט די אדרעס!

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44
קייפט נישט קיין
מעבעל בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל־געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 56־162
נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעם: בקויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואנעם א. ז. וו.
קומט און איבערצייגט אייך!

Dr med.
H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 32־141
עמפאנגס־שעה׳ן 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאג אין יו״ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל.

Dr. med. **REICHER**
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל־ארצט פאר מאגער־שוועכע־בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד.
זונטאג און יום־טובים פון 9- 1 בטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40־159
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערוועץ־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט ראסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

„SANATO"
כירורגיש־וועכנעריז־אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 57־213
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש־וועכנעריז־אבטיילונג
ד״ר מעד. ש. איינגער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד רייזלער־סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס־מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאצוו
כירורגישע אבטיילונג פון ד״ר מעד. מ. פאנטאר

„PAW" פערקויפט אויס

• פרייז = אינווענטאר •

נור נאך עטליכע טעג האט יעדער די מענליכקייט אויסצונוצען די גע- לעגענהייט פון ביליגען איינקויף צום

**Ucieszyły mnie bardziej
Marki „PAW" piżamy,
Niżby loterji państwowej
Główny los wygrany.**

דאס דאזיגע לידעל איז בעשאנקען געווארען מיט דער ערשטער פרעמיע.

פון בעקאנטע אויסארבייטונגען פון "PAW"
ווי אויך א סך אנדערע ווינטער-ארטיקלען

„PAW"
פאבריקס=לאגער
רעטייל=פערקויף
Łódź, Piotrkowska 154

יעדע פרוי איז שעהן און בראוו
ווען זי טראגט וועש מארקע PAW

קלאנג-היא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

הייגט און פאלגענדע טעג!
גרעסטער סוקצעס פון דער פוילישע" קלאנג-פילם-פראדוקציע!
דראמע פון ליבע און אפפערונג לויט דער ערצעהלונג פון Wacław Sieroszewski אונטער'ן נאמען:

„נאך סיביר"

אין די הויפט-ראלן: Jadwiga Smosarska
Adam Brodzisz, Bogusław Samborski.
קורצליך: „אין דער נעץ פון שקר".

דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאן 137-63

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
עלעקטריזאציע, אנאליזען, דענטיסטישער קאבינעט.
פון 10. ד. ח. וועט ווייטער בענייען זיינע
אויפנאהמען ד"ר וואלינסקי ספעציאליסט
פאר נאז-, האלז- און אויערן-קראנקהייטען
פון 4 ביז 5 א זייגער נאכמיטאג.

יעדער איינציגער
האט זיך אי- בערצייגט, אז פא-
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שנהקווייטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידענע גענוצטע
מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

DOKTOR
N. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע
קראנקהייטען, מענער - שוואכע. אלע ארט
אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג
מיט קווארק-שטראהלען.
נעמט אן פון 8-2 און פון 5-9 אוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרוי... [illegible]

דאקטאר בראכערעחונג בעזאטינגען זיכער דעם שוערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ... [illegible]
ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערפאהרונג פון די קראנקע איז אונ- בערינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי- טעטס-פראפעסארען: פרופ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאן רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) בין איך בע- פרייט געווארען פון א שווערער אפעראציע, וואס האט מיך געדראהט צוליב דער ברוך-קראנקהייט. אין די קריטישסטע טעג האט ה' ד"ר. י. ראפאפארט נישט געשוינט קיין מיה און האט נישט גערוהט, ביז מיין געזונד-צושטאנד איז געווארען בעפרידיגענד און פאר אזא אויפמערקזאמקייט און אויסקורירען מיך פון אזא געפעהרליכער ברוך-קראנקהייט דריק איהם אויס מיין עפענטליכע דאנקבארקייט. לייזער מאביאש, לאדז, נאוואמיעסקא 7, 3. שט.

די ביליגסטע קוועלע

פון ניקעל"- און אייזען-בעטען
קינדער-בעטלעך
קינדער-וועגעלעך
פעלד-בעטען
מאטראצען / קאזעטקעס / טאפטשאנעס / קינדער-שליטענס
אין די גרעסטע און רעספעקטאבעלסטע פירמע
Krajowa Centrala Łóżek
לאדז, פיעטריקאווער 66, אין הויף.
די בעסטע קוואליטעט! פינקטליכע און רעעלע אויספיהרונג!
בעמ.: דאס אנקוקען פערפליכטעט נישט צום קויפען.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים אויף דער פראווינץ 6 – א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן איינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטיגע
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
פאר א מילימעטער-שורה: ... דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.